

TESTIMONI COLPIDOR DELS ÚLTIMS CRISTIANS DE L'IRAQ

Màrtirs de la fe

Javier Molina

A només 20 quilòmetres al nord-est de Mossul, on ja no hi ha cristians, el santuari més antic de l'Iraq domina la plana de Nínive i es troba molt a prop de les trinxeres on s'enfronten jihadistes y peixmergues. Entre els seus murs, cinc monjos

de l'Església Ortodoxa Síria i diverses famílies cristianes expulsades del califat observen els enfrontaments amb la voluntat ferma de resistir. «Som a la primera línia del front, a 5 quilòmetres

dels combats, però tenim fe en Déu», relata a *Catalunya Cristiana* el monjo Yusef Ibrahim, «si el *Daesh* torna a apropar-se, estem preparats per morir. Si Déu així ho vol, serem els seus màrtirs». P 3-4

Catòlics i ortodoxos units per l'ecologia

P 5

«No hi ha crisi de la religió sinó de les institucions religioses»

Entrevista al Dr. Joan Estruch, pioner a Catalunya de la Sociologia de la Religió

P 18-19

Al [CatCristEstiu] d'aquesta setmana

- II La conservació de la fruita i de les hortalisses
- III Sant Bonós i Sant Maximià, copatrons de Blanes
- IV-V Santuari de la Mare de Déu de Núria
- VII A l'hora si fa sol

Editorial

L'actualitat de la filosofia

El conreu de la filosofia, com a amor a la saviesa, és cabdal en el moment actual. Davant d'una societat de pensament líquid i dispers, davant de l'emergència dels fonamentalismes i de diverses ideologies amb repercussió no sempre positiva, és imprescindible conrear un pensament sòlid i alhora porós, amb una raó humil però ben fonamentada en diàleg amb les cultures, que actualitzi la llarga tradició d'estudis filosòfics i humanístics del nostre país.

Hi ha un indicatiu esperançador: la Facultat de Filosofia de Catalunya, centre federat de la Universitat Ramon Llull, ha passat de 140 alumnes el curs 2008-2009 a 209 el curs 2014-2015. Aquest augment significatiu —tot i moure's en unes dades encara a petita escala— respon, entre altres factors, a la bona acollida de les anomenades «Aules obertes», que van començar a implementar-se el curs 2012-2013 i que són cursos adreçats al públic en general, en horari de tarda-vespre, als quals es pot assistir com a oient, sobre matèries de filosofia i humanitats. Aquests cursos són reconeguts com a cursos de formació permanent de professorat de secundària. Entre les Aules que s'ofereixen novament el curs 2015-2016 es poden citar: «Concepcions de la persona humana. La filosofia com a cura de l'ànima i cura del món», a càrrec del Dr. Francesc Torralba, «Grans literaris i corrents literaris. William Shakespeare, dramaturg-filòsof?», a càrrec del Dr. Ar-

mando Pego o «El pensament polític de Spinoza i Hegel», a càrrec del Dr. Carles Llinàs. Cada vegada més, persones adultes procedents d'altres branques del saber científic o tecnològic cerquen la necessària complementarietat que ofereixen els estudis filosòfics i humanístics. Aquest binomi filosofia i humanitats s'enriqueix recíprocament.

Una novetat important del proper curs a les facultats serà també la implementació d'un nou màster en Història i Patrimoni Cultural que ofereix uns fonaments bàsics sobre la història, l'arqueologia i l'art cristià i que organitzen conjuntament la Facultat de Filosofia i la nova Facultat Antoni Gaudí, com a títol propi de la URL. Segons el Dr. Enric Puig Giralt, professor també de la Facultat de Filosofia, «és possible i necessari pensar també des de la història, des de la literatura i des de l'art». Enguany la lliçó inaugural de les tres facultats eclesiaístiques anirà a càrrec de la Dra. Sílvia Coll-Vinent, secretària acadèmica de la Facultat de Filosofia, que dissertarà sobre el tema «G.K. Chesterton i l'art de la polèmica: contrasentit, sentit comú i imaginació».

En aquesta mateixa línia de relançament dels estudis filosòfics i del seu bon acolliment popular, cal recordar que l'anomenada Càtedra de pensament cristià del bisbat d'Urgell s'ha anat consolidant: el mes de juliol passat va celebrar el seu 12è seminari sobre el tema «Lideratge espiritual i exemplaritat ètica».

Un nou llindar

Sebastià Taltavull Anglada
Bisbe auxiliar de Barcelona

Desertificació espiritual

Amb aquesta expressió, el papa Francesc ens vol fer veure quin és el fruit del projecte de societats que volen construir-se sense Déu o que destrueixen les seves arrels cristianes (cf. EG 86). Hi ha formes de fer política que, vivint de vells esquemes ideològics ja superats o de crítiques a una Església que no existeix, ho tracten de forma molt poc moderna. Ho dic així, perquè la modernitat ben entesa assumeix la laïcitat com un valor positiu i no com a pretext que convida a combatre, a fer la contra o a excloure.

La presència pública del fet religiós enmig d'una societat que s'autodefineix laica no és de cap manera un fre o un destorb perquè la societat humana avenci servint els drets humans, sinó que contribueix que es compleixin encara més. El dret a la vida i el dret a la llibertat religiosa, com tots els altres drets, van ben agafats de la mà per servir en qualsevol societat la dignitat i la integritat de la persona humana. Amb tota raó el papa Francesc diu que «ningú no pot exigir-nos que releguem la religió a la intimitat secreta de les persones, sense cap influència en la vida social i nacional, sense preocupar-nos per la salut de les institucions de la societat civil, sense opinar sobre els esdeveniments que afecten els ciutadans. Qui pretendria cloure en un temple i fer callar el missatge de sant Francesc d'Assís i de la beata Teresa de Calcuta? Una autèntica fe —que mai no és còmoda ni individualista— sempre implica un profund desig de canviar el món, de transmetre valors, de deixar alguna cosa millor rere el nostre pas per la terra» (EG 183). Buidar de contingut les tradicions d'un poble o relegar-les a la privacitat és atemptar contra allò que li dóna identitat i forma part del seu fer de cada dia. En aquest sentit, l'Església —com a part viva del poble que és— fa i vol fer poble aportant els propis valors carregats d'humanitat i que són els de l'Evangelí per tal que ajudin a una convivència cada dia millor, fonamentada en la justícia, l'amor, el perdó i la pau.

L'EFEMÈRIDE DE LA SETMANA

Dia 28 d'agost de 1985: una cordada catalana assoleix el cim de l'Everest

CatalunyaCristiana

Director: Mn. Jaume Aymar i Ragolta

Redactors: Eduard Brufau, Miquel Àngel Codina, Samuel Gutiérrez, Rosa M. Jané, Carme Munté, Rosa Peraire

Lingüista: Montserrat Pibernat

Arxiu i fotografia: Eulàlia Grande

Corresponsals: Guillem Farré, CASTELLÓ; Víctor Gay, GIRONA; Jordi Pérez Ansótegui, LLEIDA; Cristina Sánchez, MALLORCA; Júlia Ayala, SOLSONA; Joan Boronat, TARRAGONA; Víctor M. Cardona, TORTOSA; Patrícia Navas, URGELL; Xavier Bisbal, VIC; Javier Molina, EL CAIRE; Ana Alba, JERUSALEM

Col·laboradors d'aquesta setmana:

Joan Arimany, Jaume Aymar, Pilarín Bayés, Àngel Briñas, Antoni Coll, Màrius Duran, Jaume González Padrós, Joan Guiteras, Joan A. Mateo, Victòria Molins, Joan Pallarès-Personat, Joan Piñol, Quique, Josep Rius-Camps, Jaume Sacasas, Jordi Sánchez Torrens, Eduard Sagarra, Lluís Serra, Valentí Serra, Andreu Sotorra, Sebastià Taltavull, Bàrbara Virgil, P-J Ynaraja.

Redacció, administració, publicitat i promoció:

C/ Comtes de Bell-lloc, 67-69 - 08014 BARCELONA
Tel. 934 092 810, Fax 934 092 775

a/e: redaccio@catalunyacristiana.cat (Redacció)

a/e: administracio@catalunyacristiana.cat

(Administració i subscripcions)

a/e: publicitat@catalunyacristiana.cat (Publicitat)

Pàgina web: www.catalunyacristiana.cat

www.facebook.com/catalunyacristiana

Fundadors: Mn. Joan E. Jarque i Mn. Francesc Malgosa

Edita: Fundació Catalunya Cristiana per a l'evangelització i la cultura

Administració: Isabel Giralt (comptabilitat), Janet Duatis (subscripcions)

Autoedició i compaginació: Carlos Aguado

Impressió: Impressions Intercomarcals, SA Ctra. C-1.411, Km 34. Polígon industrial El Cementiri. Tel. 938 788 403. Fax 938 788 212 - 08272 SANT FRUITS DE BAGES - DLB 14.387/79

Difusió controlada per

Membre de l'APPEC

Associació de Publicacions Periòdiques en català

SUBSCRIPCIONS ANUALS EN CATALÀ O CASTELLÀ

Catalunya, resta de l'Estat espanyol i Andorra: 135 €

Gibraltar i Portugal: 135,01 €

Resta d'Europa: 213,25 €

Amèrica i Àfrica: 250,01 €

Àsia i Oceania: 325,05 €

El setmanari rep l'ajut del Departament de Presidència de la Generalitat de Catalunya

Miracle al mont Alfaf

El monestir de Sant Mateu resisteix a cinc quilòmetres de l'Estat Islàmic

Javier Molina
Mont Alfaf (Iraq)

Hi ha pocs indrets que puguin presumir d'haver mort i ressuscitat en tantes ocasions. El monestir de Mar Matta (Sant Mateu, en siríac) n'és un. Encimbellat en el mont Alfaf, s'amaga des de fa 1.600 anys entre els seus plecs rocallosos i esquitxats de petits arbusts. A només 20 quilòmetres al nord-est de Mossul, el santuari més vetust de l'Iraq domina la planícia de Nínive —habitada avui per les prosèlits de l'Estat Islàmic— i es troba ben a prop de les trinxeres en què disputen jihadistes i peixmergues (soldats kurds). Entre els seus murs, cinc monjos de l'Església Ortodoxa Siriana i diverses famílies cristianes expulsades del califat observen les escaramusses amb la voluntat ferma de resistir. «Estem en la primera línia del front, a cinc quilòmetres dels combats o potser menys, però tenim fe en Déu i ens empara el nostre fundador, sant Mateu», relata a *Catalunya Cristiana* el monjo Yusef Ibrahim, encarregat dels afers administratius del recinte.

La història de l'enclavament està marcada per les desgràcies. El seu fundador va eludir la persecució ferotge de l'emperador romà Julià II, batejat pels cristians, com «l'apòstata». I va acabar encomanant la seva fe a Sinharib, el rei siri de Nínive, que havia assassinat els seus fills Behnam i Sarah per convertir-se al cristianisme. Un segle després de la seva mort, però, el foc va arrasar l'edifici, que havia foradat al turó. Des de llavors, les calamitats han posat a prova la determinació de l'enclavament: va patir el pillatge de malfactors i l'assaltament de mongols, perses, otomans i kurds. A tots els atacs els van succeir anys o dècades d'abandonament, però al final sempre hi va haver eremites disposats a retornar. «En els seus millors temps fins a 7.000 monjos hi van viure», explica Yusef Ibrahim. Una gatzara que va acabar per batejar el massís amb el nom d'Alfaf («milers», en siríac).

Esplendor extraviada

És migdia i la calor pica. L'abat es troba de viatge i Yusef és el responsable de guardar el vast monestir, fet a la mida d'una esplendor extraviada. «Quedem cinc germans i tres famílies que van cercar refugi aquí després de fugir de Mossul l'any passat. Aquest convent és immens i necessita una cura contínua», es queixa el monjo mentre passeja pel passadís que porta a les cel·les de la seva reduïda comunitat. Els seus habitants s'han acostumat que el zum-zum de la guerra que té lloc als peus del turó ressoni a l'interior de les seves cambres. «Sovint—reconeix—se sent el so de la *dushka* [una ametralladora pesada antiaèria manufacturada a l'extinta Unió Soviètica] i des de la finestra podem veure els xocs i els bombardejos de la coalició interna-

El monestir de Sant Mateu està encimbellat al mont Alfaf.

El monjo Yusef Ibrahim és l'encarregat dels afers administratius del recinte.

«Si el *Daesh* torna a acostar-s'hi, estem preparats per morir. Si Déu així ho vol, serem els seus màrtirs»

cional. El cel s'il·lumina de vegades a la nit.»

En els dies rasos és possible fins i tot atalaiar els estendards negres dels acòlits del califat que onegen a l'horitzó. D'ençà que l'agost passat l'Estat Islàmic (EI) llancés una ofensiva salvatge i es fes amb el control de poblacions properes com Bartella o Bashiqa, el front amb prou feines s'hi ha mogut. Les tropes kurdes, que monten guàrdia als voltants de l'abadia, van aconseguir *in extremis* aturar l'escomesa i evitar que la plaça caigués

a la seva gola. «Van arribar fins al darrer lloc de control que els peixmergues tenien col·locat a la carretera», apunta Ibrahim. La seva proximitat va obligar a evacuar l'indret: «Va tenir lloc el 6 d'agost. Vam haver de reubicar les 60 famílies que hi havien cercat refugi i traslladar-les a enclavaments segurs del Kurdistan.»

«Va ser un autèntic miracle que el monestir se salvés de la destrucció», reconeix l'arquebisbe caldeu Bashar Warda des de la diòcesi d'Erbil, la capital de la regió autònoma del

Kurdistan iraquí. Amb l'enemic a les portes, els religiosos van prendre la decisió d'aplegar les relíquies més valuoses i transportar-les fins a una zona protegida de la contesa per evitar-ne l'espoliació i la devastació que l'Ei ha executat allà on ha imposat la seva llei. Entre els vestigis enviats lluny de terra hostil, hi ha l'ossamenta de sant Mateu —l'ermità que va fundar l'abadia el 363 dC— i unes quantes desenes de còtzats manuscrits. Un Nou Testament escrit en siríac i traduït a l'àrab cap al 1117 és la joia de la col·lecció del convent, disseminada des de fa dècades per museus de Londres, Cambridge i Berlín i la Biblioteca Vaticana.

«Els diversos centenars d'objectes que vam retirar del monestir continuen en lloc segur. No hi han tornat perquè la situació és la mateixa que llavors. No s'hi han registrat avançaments. Unes 5.000 famílies cristianes dels pobles limítrofs van abandonar casa seva i des d'aleshores somnien a tornar-hi», comenta el qui amb prou feines troba motius per a l'esperança. «El *Daesh* (acrònim de l'Estat Islàmic en àrab) ha atacat i destruït els seus habitatges. Fins i tot en el cas que els pobles siguin finalment alliberats, la reconstrucció portarà un temps. Uns quants anys o potser una dècada», replica el monjo. «És que, en realitat, els governs occidentals no han fet res per ajudar-nos. El 1991 va bombardejar l'Iraq 24 hores al dia i els set dies de la setmana. Per què no ho fan ara?»

Aïllats del món

Ibrahim, que revela la seva passió pel futbol espanyol i la seva fe culé, va tornar a travessar la llinda de la seva cel·la setmanes després de la fugida. «En arribar-hi, ens vam adonar que estàvem aïllats del món. L'electricitat procedia de Qaraqosh —un poble cristià controlat encara per l'Ei— i l'internet, de Mossul. Ens ho van tallar quan van arribar i durant els darrers vuit mesos hem hagut de sobreviure amb generadors», narra des del pati, a prop d'on juguen un parell de nens.

Els comptats refugiats que encara transiten la seva renovada arquitectura s'han instal·lat, amb les poques pertinences que conserven de l'èxode, en el centenar d'habitacions reservades als pelegrins que solien escalar fins al promontori abans de la irrupció de l'Ei. «Això no ha estat mai tan buit. Els feligresos ja no vénen perquè tenen por del camí i des del juny passat no rebem donacions», murmura amb la nostàlgia de la multitud que antany omplia de gom a gom el lloc cada 18 de setembre per commemorar l'òbit

Des del monestir s'albira la planícia de Nínive.

del fundador i prostrar-se davant la seva tomba, on li suplicaven remei a una malaltia o protecció davant d'un futur incert.

La soledat del monestir és una metàfora del destí que pateixen els últims cristians de l'Iraq. El 2003 un milió i mig d'habitants professava el credo cristià i representava el cinc per cent de la població. El cens actual no supera amb prou feines les 400.000 ànimes. Després de la neteja ètnica perpetrada per l'Ei a la província de Nínive, la majoria es concentra al Kurdistan iraquí.

Per primer cop en més de 1.600 anys no queden creients a Mossul, la segona ciutat de l'Iraq sota jou jihadista des del juny del 2014. Les creus que s'aixecaven a les façanes de les esglésies han estat arrencades i els temples han estat desfigurats. Segons dades facilitades a *Catalunya Cristiana* per la Societat Iraquiana de Drets Humans, la destrucció ha assolit la majoria dels llocs de culte. El monestir de les Germanes de la Victòria i l'església dels Armenis, en construcció, han estat enderrocats amb càrregues explosives; la seu de la diòcesi siriana catòlica ha cremat; i la imatgeria ha estat destruïda en nombroses esglésies. «La notícia més recent és que la catedral de Sant Efreem ha estat convertida en mesquita», indica Ibrahim, originari de Mossul. «El 2006

Les tropes kurdes, que monten guàrdia als voltants de l'abadia, van aconseguir «in extremis» aturar l'escomesa i evitar que la plaça caigués a la seva gola

van matar el meu germà a Mossul. Molt abans que arribés l'Ei, la vida ja era molt difícil», evoca.

Màrtirs de la fe

Fins i tot els seminaristes que es formaven en una ala del convent han marxat. Els darrers vuit estudiants es van llicenciar fa uns mesos. L'últim any la família de Faris Jersan, un transportista de 51 anys nadiu de Mossul, és l'única que ha restat impassible a les amenaces. Van des-

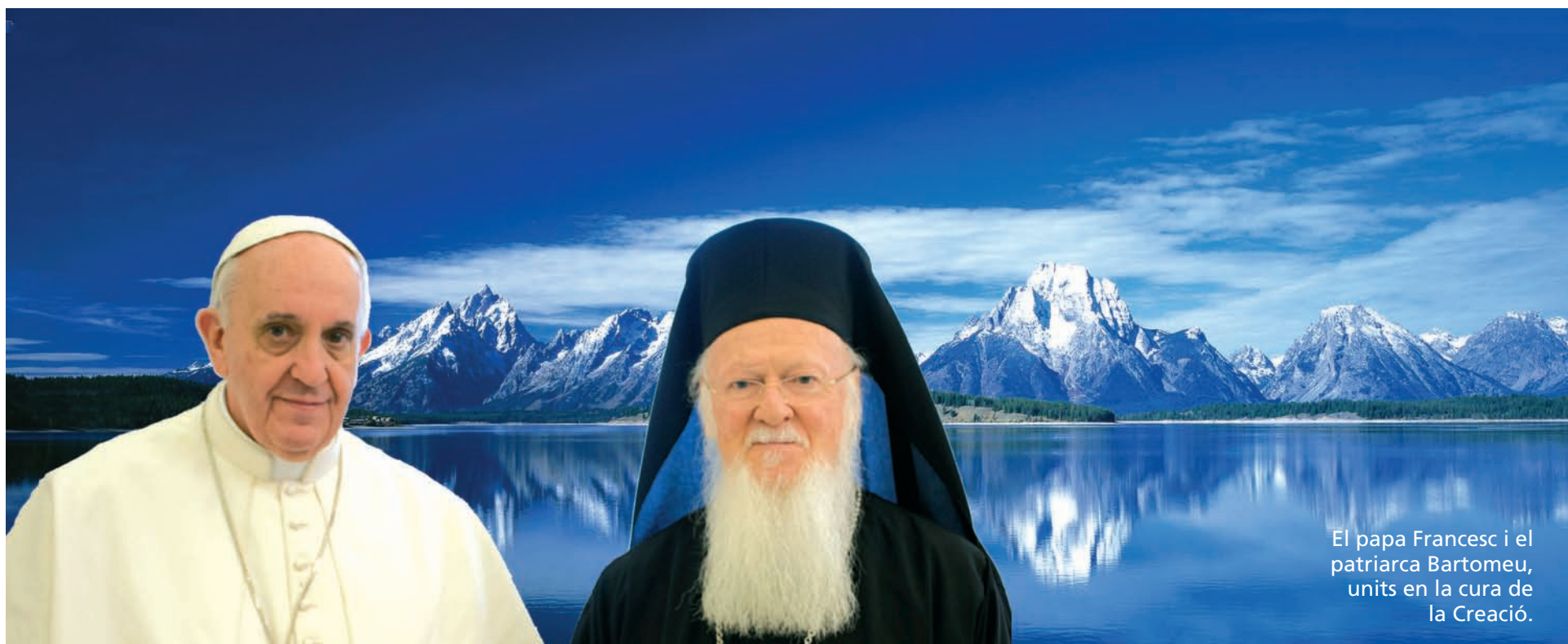
embarcar el 19 de juliol del 2014 quan acabava l'ultimatum fet als cristians per l'autoproclamat califa Abu Bakr al Bagdadi per abraçar l'islam o patir l'espasa, i van refusar reprendre la fugida unes setmanes després. «Aquí ens vam quedar sols. Hi va haver una nit en què pensàvem que moríem i ens vam tancar a l'església a pregar», rememora Jersan juntament amb les seves dues germanes i la seva mare invàlida. «Ens ho van treure tot en un lloc de control de l'Ei: la roba, els diners i fins i tot les medicines. No tenim a on anar. Aquest és el millor refugi», afegeix. Jersan no enyora la seva vida a Mossul. «És cert que és molt dolorós deixar enrere la ciutat on s'ha nascut i crescut, però l'única cosa que sentim és consol. Havíem tallat tot contacte amb els nostres veïns musulmans, que odiaven la nostra presència. No volem tornar-hi mai més.»

Ibrahim assenteix. I declara a tall de confidència: «La vida lluny d'aquest monestir és molt dura per a un monjo. Els meus companys em diuen l'home de ferro, però l'agost passat, quan vam haver d'anar-nos-en, vaig plorar pensant que l'Ei ho volaria. He viscut aquí durant els darrers deu anys i hem treballat molt dur per rehabilitar l'edifici. Si el *Daesh* torna a acostar-s'hi, estem preparats per morir. Si Déu així ho vol, serem els seus màrtirs.»

El Papa institueix la Jornada Mundial de Pregària per la Cura de la Creació

Serà l'1 de setembre, com ja ho fa l'Església ortodoxa

El papa Francesc i el patriarca Bartomeu, units en la cura de la Creació.

Redacció
Roma

L'encíclica *Laudato si* no vol semblar un mer brindis al sol... Un gest bonic i necessari, però sense gaires conseqüències! El papa Francesc està decidit a posar la cura de la Creació —de tota la Creació— en un lloc preeminent del seu pontificat. Per això, després del gran ressò mediàtic que ha tingut el seu primer gran text magisterial, ha instituït a l'Església catòlica la Jornada Mundial de Pregària per la Cura de la Creació. Serà el pròxim 1 de setembre, coincidint amb la data que l'Església ortodoxa ja fa temps que dedica a pregar per aquesta mateixa intenció. La cura de la creació esdevé així un gran repte ecumènic, un motiu pel qual les Esglésies cristianes s'uneixen i caminen plegades.

La institució d'aquesta jornada respon al suggeriment que el metropolita ortodox Ioannis de Pèrgam va fer el mateix dia que era presentada oficialment al Vaticà l'encíclica del papa Francesc *Laudato si*. Ja fa temps que la preocupació ecològica està molt present en l'Església ortodoxa, especialment per part del patriarca ecumènic, i bon amic de Francesc, Bartomeu I. Ara s'hi uneix l'Església catòlica, en un nou gest d'aproximació entre totes dues Esglésies cristianes.

«Com a cristians —afirma el Sant Pare en una carta adreçada als presidents dels pontificis consells de Justícia i Pau i per a la Promoció de la unitat dels Cristians— volem oferir la nostra contribució per superar la crisi ecològica que pateix la humanitat. Per això hem treure del nostre ric patrimoni espiritual les motivacions que alimenten la passió per la cura de la creació, i recordar sempre que, per als creients en Jesucrist, Verb de Déu

fet home per nosaltres, l'espiritualitat no està desconnectada del propi cos, ni de la naturalesa o de les realitats d'aquest món, sinó que viu amb elles i en elles, en comunió amb tot el que ens envolta.»

Conversió espiritual

Una de les paraules que més agrada fer servir al Papa és «conversió». Paraula clau del seu ministeri petrí. Conversió espiritual, conversió pastoral... i ara, conversió ecològica: «Els cristians som cridats a una conversió ecològica, que implica deixar brollar totes les conseqüències de la seva trobada amb Jesucrist en les relacions amb el món que ens envolta.» Tant és així que tenir cura de la creació esdevé «part essencial d'una existència virtuosa».

«Com a cristians volem oferir la nostra contribució per superar la crisi ecològica que pateix la humanitat»

sa». No una cosa opcional o accessòria, sinó decisiva.

La Jornada Mundial de Pregària per la Cura de la creació tindrà lloc anualment el dia 1 de setembre i esdevindrà «una valuosa oportunitat de renovar

l'adhesió personal a la pròpia vocació de custodis de la creació, tot elevant a Déu una acció de gràcies per la meravellosa obra que li ha confiat, invocant la seva ajuda per a la protecció de la creació i la seva misericòrdia pels pecats comesos contra el món on vivim».

En la carta adreçada als dos pontificis consells, el Papa ha demanat la màxima difusió de la jornada, perquè esdevingui «un moment intens de pregària, reflexió, conversió i assumptió d'estil de vida coherents». Francesc ha aprofitat també per posar el repte ecològic sota l'empara de dos protectors molt especials: la Mare de Déu Maria Santíssima i sant Francesc d'Assís. «El seu Càntic de la Creació —ha acabat afirmant el Papa— mou avui tants homes i dones de bona voluntat a viure lloant el Creador i respectant la Creació.»

Església en sortida

La saviesa de la vellesa

El papa Francesc explicava l'altre dia a un grup de joves una trobada casual que va tenir amb una senyora gran. El Papa estava fent el recorregut habitual amb el seu papamòbil a la plaça de Sant Pere quan es va fixar en una dona gran que tenia els ulls brillants; una mirada alegre que la feia destacar. Va fer parar el papamòbil i la va saludar. La dona tenia 92 anys: «Digui'm, senyora, quina és la recepta per arribar als 92 anys així?» La dona va contestar: «Menjar raviolis... els faig jo!»

«La trobada amb els avis són sempre una sorpresa», diu el Papa. I animava els joves a parlar amb els avis, a preguntar-los coses... Els avis són, deia, la memòria de la vida, la memòria d'un país, la memòria de la fe, la memò-

ria dels conflictes i tensions, la memòria de la família.

Aquest Papa posa sovint en relleu el paper dels avis en la societat occidental i en parla com els grans oblidats del nostre temps. Capta amb ulls afilats una forma de tractar col·lectivament la gent gran i la vellesa. Seduïts per l'imperatiu d'allò nou, allò vell no val per res. La nostra lògica de consum no valora allò antic. Allò vell ens recorda la fragilitat i la finitud, que res és per sempre, que existeix la mort. I això no agrada. El papa Francesc ha dedicat moltes paraules als avis, mostra una gran sensibilitat que es manifesta en valors positius. La vellesa és una cosa bona per a tots que, a més d'aportar vida i experiència, és un bon antídot per fer front a tot tipus d'amnèsies.

Jordi
Sánchez
Torrens

França

Campanades per la pau a l'Orient Mitjà

L'Església de França celebra la festa de l'Assumpció a favor dels cristians perseguits

Redacció
Lourdes

A les 12 en punt del migdia, a l'hora de l'Àngelus, milers d'esglésies a França van fer repicar a l'uníson les seves campanes el passat 15 d'agost, festivitat de l'Assumpció. Eren, per descomptat, en honor a la Verge, però no només per això... Per tota la geografia gal·la, i també per altres països que es van voler associar a aquesta iniciativa, va sonar contundent la «veu de Déu» —així s'anomena popularment el so de les campanes— que clamava a favor de la pau a l'Orient Mitjà. A favor de la pau i per donar suport a tants cristians que avui són perseguits i fins i tot martiritzats per professar la fe cristiana. La iniciativa ha estat impulsada per un grup de laics francesos cansats del silenci del seu país davant la dramàtica situació dels germans orientals.

Especialment emotiu va ser la repicada organitzada a Lourdes després de la celebració eucarística internacional a la gruta de Sant Pius X, a la qual van assistir un grup important de catòlics iraquians. Així ho ha explicat el corresponsal del diari *La Croix* al santuari francès, Pascal Pavani.

Juntament amb la iniciativa de les campanades, a la qual es van unir 76 diòcesis franceses i 59 d'estrangeres, en alguns llocs també es van organitzar marxes de suport als cristians perseguits, algunes de caràcter ecumènic, per subratllar encara més la solidaritat de les Esglésies europees amb els germans orientals. I perquè aquesta solidaritat no quedi només en gestos «espirituals», el grup Les Prêtres ha organitzat a favor d'aquesta causa dos concerts a París, i ha recollit 200.000 euros per a l'Obra d'Orient.

«No és normal que França, la filla predilecta de l'Església, no hagi expressat de manera massiva el seu suport als

La comunitat iraquiana va viure emocionada la festa de l'Assumpció a Lourdes.

cristians d'Orient.» Aquesta denúncia de la laica Anna de Ladouctte a *Famille Chrétienne* es va convertir en el detonant d'una iniciativa encapçalada inicialment pel bisbe Dominique Rey, de Fréjus Toulon, a qui ben aviat es van unir molts més. Mons. Rey va demanar un gest «senzill i fort», com la repicada de les campanades, i la presència de cristians a carrers i places, per manifestar el seu suport als germans orientals «armats només amb l'amor de les nostres mans».

La data del 15 d'agost com a epícentre d'aquest gest de solidaritat no és tampoc casual. La solemnitat de l'Assumpció de la Verge és considerada

una grandíssima festa per als cristians d'Orient, per als quals la Verge Maria és més que una devoció. «Quan tot va malament, quan ja no es té res, sempre ens queda Maria», ha afirmat Mons. Jean-Pierre Cattenoz, arquebisbe d'Avinyó.

Els bisbes francesos han demanat també als seus fidels que s'uneixin a una novena d'oració, del 15 al 23 d'agost, a favor dels germans de l'Orient Mitjà que pateixen avui persecució i martiri. Per això han proposat una bonica pregària escrita en francès a un mur a Terra Santa, juntament amb una icona de la Verge: «Santíssima Mare de Déu, t'invocuem com a Mare

de l'Església, Mare de tots els cristians sofrents. Et supliquem, per la teva ardent intercessió, que enderroquis el mur, els murs dels nostres cors, i els murs que generen l'odi, la violència, la por i la indiferència, entre els homes i entre els pobles. Tu, que has esclafat l'antiga serp, reuneix-nos i acull-nos en el teu mantell virginal, protegeix-nos de tot mal, i obre per sempre en les nostres vides la porta de l'esperança. Fes néixer en nosaltres i en aquest món la civilització de l'amor Sorgida de la creu i de la resurrecció del teu diví Fill, Jesucrist, el nostre Salvador, que viu i regna pels segles dels segles, Amén.»

Taizé obrirà una fraternitat a Cuba

Redacció / Taizé

El proper mes de setembre, la comunitat ecumènica de Taizé fundarà a Cuba una petita fraternitat de dos germans, com a resposta a la invitació d'un bisbe catòlic i un seminari evangèlic. Així ho ha anunciat el germà Alois, prior de la comunitat, el passat 15 d'agost, als micròfons de Ràdio Vaticana.

L'anunci d'aquesta històrica fundació a Cuba coincideix, a més, amb el desè aniversari de la tràgica mort del fundador de la comunitat de Taizé, el germà Roger. Una de les seves intuïcions, precisament, era la de crear petites fundacions pel món per com-

partir, simplement, la vida de la gent, especialment els joves, en els diferents continents.

«L'any passat, amb un parell de germans, vam anar al Carib —ha explicat Alois—, incloent Cuba. Allí els joves ens van dir que estaven molt sols i ens van convidar amb insistència a anar a viure amb ells.» «Des de llavors —continua explicant el prior de Taizé—, ens hem estat preguntant com podem estar més a prop d'aquestes persones.» El resultat ha estat la decisió de començar una fraternitat en aquest país. El setembre, dos germans aniran a viure a Cuba, «simplement per compartir la vida de la gent i també per ser un lloc d'oració i acollida».

Dos germans de Taizé fundaran a Cuba una petita fraternitat.

UNA VIDA CONTIGO

DES DE 1917

Roca ha estat sempre al teu costat tenint cura de tu i dels teus perquè el bany sigui un espai fonamental per compartir grans moments de vida. Per això, ara més que mai, volem seguir al teu costat perquè et tornis a enamorar del teu bany.

RENOVA LA VIDA
DEL TEU BANY

Roca

A la teva botiga Roca o a
reformaconroca.es

El TC avala l'objecció de consciència

El tribunal anul·la la multa de 3.300 euros que va rebre un farmacèutic sevillà per no vendre la «píndola del dia després»

Joan Piñol

El Tribunal Constitucional s'ha pronunciat per primera vegada sobre l'objecció de consciència d'un farmacèutic i l'ha reconeguda. La sentència, publicada al BOE el 6 de juliol, suposa un pas ferm i decisiu en el reconeixement d'aquest dret. El cas es fonamenta en la multa de 3.300 euros que va imposar la Junta d'Andalusia als farmacèutics Joaquín Herrera i Luis Melgarejo (copropietaris d'una farmàcia) l'any 2008 arran de la denúncia que havia fet un particular perquè el seu establiment no venia les anomenades «píndoles del dia després» ni tampoc preservatius.

L'administració autonòmica va considerar que aquesta negativa suposava una infracció greu a la llei andalusa de Farmàcia i li van aplicar la multa més quantiosa que permet aquesta norma. Herrera va recórrer contra aquesta decisió, primer, als tribunals de l'administració i, més tard, als tribunals ordinaris. Cap d'ells li va donar la raó. Per aquest motiu, va presentar un recurs d'empara davant del Tribunal Constitucional que, finalment, li ha reconegut el dret a l'objecció de consciència. Aquesta decisió té una importància política, ètica i jurídica molt rellevant però també té un impacte directe en aquells farmacèutics que, com Herrera i Melgarejo, també es neguen a vendre aquestes píndoles abortives. Ara bé, el TC no avala l'objecció de consciència pel que fa a la negativa a vendre preservatius.

Equiparats als metges

La doctrina del TC ha reconegut de manera reiterada el dret que tenen els metges a negar-se a participar d'actes que considerin que violen la seva consciència, particularment a no participar d'avortaments. Fins ara, però, el TC no s'havia pronunciat mai sobre l'objecció dels farmacèutics. Els arguments esgrimits pel tribunal donen, per primera vegada, unes indicacions

El TC ha reconegut el dret d'objecció de consciència als farmacèutics que no volen vendre la «píndola del dia després».

A tot Espanya es calcula que un 35% dels farmacèutics estan inscrits com a objectors de consciència

jurídiques sobre aquest dret pel que fa als farmacèutics. En primer lloc, el tribunal valora que els estatuts del Col·legi de Farmacèutics de Sevilla reconeixen l'objecció de consciència com «un dret bàsic en l'exercici de la seva activitat professional». Els estatuts han estat validats per la Junta d'Andalusia

i tenen rang normatiu. Igualment, el Codi d'Ètica Farmacèutica espanyol reconeix l'objecció de consciència. En resum, el TC estableix que els farmacèutics són equiparables als metges pel que fa a l'objecció de consciència.

El TC recorda que l'objecció és un dret que els professionals tenen reconegut en la Constitució a l'article 30 i que emana directament del dret a la llibertat ideològica. El tribunal considera que, en el cas de la píndola del dia després, «es planteja una col·lisió amb la concepció que professa el demandant sobre el dret a la vida». A més, el tribunal posa un èmfasi especial en el fet que la farmàcia del cas es troba en ple centre de la ciutat de Sevilla i que hi ha disponibilitat d'adquirir la píndola en altres establiments.

Manca de concreció

Aquest pronunciament ha evidenciat la divisió del TC. El recurs s'havia de resoldre a la sala primera (6 magistrats) però la divisió d'opinions va obligar a elevar la resolució al ple, és a dir, a la totalitat dels dotze jutges del TC, una decisió que es pren rarament. Al final, tres magistrats progressistes han emès vots particulars i critiquen la sentència mentre que un quart ha emès un vot concurrent on dona suport a la decisió però critica l'argumentació emprada. La magistrada Adela Asua es mostra contrària al reconeixement de l'objecció de consciència, un dret que considera que no existeix. Els magistrats Dal-Re i Xiol, en el seu vot particular, consideren que la sentència «eleva a categoria constitucional una posició ideològica».

Ara bé, també hi ha hagut crítiques per la poca concreció de la sentència. El magistrat Andrés Ollero, en el seu vot concurrent, critica que no es reco-

negui l'objecció per als preservatius. A més, assenyalava que la llei andalusa no prohibeix la negativa a dispensar un medicament (quelcom emparat pel dret a l'objecció) sinó a no tenir existències disponibles. Aquest fet considera el magistrat que és un frau de llei perquè castiga amb multes els farmacèutics que s'acullen a l'objecció de consciència. El magistrat resumeix: «L'objector no pretén qüestionar la norma sinó que planteja una excepció en entrar en conflicte la conducta imposada amb les seves conviccions personals.»

Les reaccions a la sentència han estat contraposades. Des de la Coordinadora d'Usuaris de la Sanitat, Salut, Consum i Alimentació, Carme Sabaté considera que «la farmàcia com a establiment privat està en el seu dret de negar-s'hi». En canvi, l'Associació de Planificació de Catalunya i Balears ha cridat la ciutadania a boicotejar les farmàcies que siguin objectores de consciència. Per la seva part, el president del Consell General de Col·legis Oficials de Farmacèutics, Jesús Aguilar, ha valorat positivament la sentència.

Des del 28 de setembre del 2009, la llei permet comprar la píndola del dia després sense recepta mèdica. Aquest canvi que va aprovar el govern de Zapatero va animar molts farmacèutics a objectar. Molts col·legis han impulsat la creació de registres d'objectors de consciència. En el cas de Catalunya, hi ha 14 establiments farmacèutics inscrits com a objectors, d'un total de 3.100 farmàcies. A tot Espanya es calcula que un 35% dels farmacèutics estan inscrits com a objectors, cosa que representa unes dues mil farmàcies en tot l'estat. La recent sentència del TC suposa un precedent clar i directe que protegeix el dret d'objecció de consciència d'aquests farmacèutics.

**CERTIFICATS MÈDICS
CARNET DE CONDUIR
NÀUTICA I ARMES**

CENTRE MÈDIC PLAÇA MOLINA

DR. RAFAEL SOLANAS ANGLADA

Membre de la Societat Espanyola de Medicina Marítima

- COTXE, MOTO I CICLOMOTOR
- PSICOTÈCNICS
- LLICÈNCIA D'ARMES
- LABORALS I ESCOLARS
- NÀUTICA

INFORMEU-VOS-EN:
Tel. 932 188 826
Mòbil: 639 474 741
c/ Balmes, 281, entr. 2n
08006 Barcelona

De 10 a 13 h i de 16 a 20 h

Les persones que es presentin amb un exemplar de *Catalunya Cristiana* tindran un descompte de 10 euros

Punt de vista

Eduard Sagarra Trias
Advocat

Concessió de la nacionalitat espanyola als «sefardites»

Molts hem conegut el mot *Sefarad* a través de l'obra literària o poètica del gran Salvador Espriu, però Sefarad és com s'anomena Espanya en la llengua hebrea clàssica i moderna. Sefardites són els descendents dels jueus que, per no convertir-se al cristianisme, van ser expulsats de Castella i Aragó el 1492. El 1498 foren expulsats també del regne de Navarra. La «diàspora» es va dispersar pel nord d'Àfrica, els Balcans i el llavors Imperi otomà. Avui els sefardites estan repartits arreu del món, amb grans col·lectius a Israel i als països iberoamericans. Aquests darrers, a més del *ladí* com a llengua familiar, tenen la cultura i l'idioma espanyols, que n'afavoreix la integració a Espanya.

La Llei 12/2015 de 12 de juny 2015, recentment publicada al BOE de 25 de juny, vol ser una mena de desgreuge històric del càstig discriminatori religiós que els Reis Catòlics van infringir a la comunitat jueva i llurs descendents. La via per compensar aquella expulsió injusta és la de facilitar l'adquisició de la nacionalitat espanyola per «carta de naturalesa» a qui pugui acreditar que és descendent dels sefardites expulsats. La llei vol ser la culminació d'un procés de concòrdia després de cinc segles d'«*alejamiento*» i de «*definitiva reconciliación con las comunidades sefardíes*» (sic). L'exposició de motius de la llei és il·lustrativa, el llenguatge i redacció «cervantina» ens retrotrau al segle XV de l'Imperi espanyol. La llei permetrà que puguin esdevenir espanyols i també ciutadans de la Unió Europea desenes de milers de sefardites que no resideixen a Espanya, ni han tingut mai la intenció de venir ni residir-hi o visitar Sefarad.

La concessió de la nacionalitat per «carta de naturalesa» és una forma discrecional i sobirana que pot concedir el govern en el Codi Civil. La llei fa una enumeració dels requisits i antecedents familiars de caire històric i cultural que hauran d'acreditar els in-

teressats per poder obtenir la nacionalitat espanyola. Els sefardites que obtinguin la nacionalitat espanyola per aquesta via a partir d'ara no hauran de renunciar a la seva nacionalitat anterior i seran, per tant, doble nacionals a tots els efectes. Es modifica l'article 23.b del Codi Civil per permetre aquesta doble nacionalitat legal i unilateral. Qui s'hi vulgui acollir haurà de fer-ho en els propers tres anys, i es preveu una pròrroga d'un any acordada pel govern. Els aspirants hauran de provar

que han tingut vinculacions especials amb Espanya i la cultura sefardita i superar dos tipus de proves: coneixement de la llengua espanyola a través de proves que farà l'Institut Cervantes i coneixement de la Constitució espanyola, així com de la realitat i cultura espanyoles. També es preveu que els qui no acreditin els requisits dins dels tres anys, però fossin sefardites, puguin obtenir la nacionalitat per circumstàncies excepcionals o raons humanitàries. El resultat final d'aquesta nova via de naturalització és difícil de preveure, però segur que la població espanyola augmentarà amb milers de nous espanyols. És una lliçó d'història del que no voldríem que hagués passat mai i de diàspora d'aquells jueus espanyols, les famílies dels quals encara conserven des del 1492 «*la llave de su casa en Toledo*».

Saber escoltar

Joan Guiteras i Vilanova
Degà del Capítol Catedral de Barcelona
secretaria@catedralbcn.org

Creure en Déu als Estats Units

El diari francès *La Croix* publica aquesta notícia: «Dir-se ateu, en aquesta societat (Estats Units), és bastant difícil; creure en Déu és una penyora de moralitat.» En efecte, els Estats Units és el primer país cristià del món amb 7 de cada 10 americans cristians l'any 2014. I, tanmateix, tot i que hi ha un 22% d'ateus, agnòstics i indiferents, proclamar-se ateu no és ben vist. En aquest país Déu és arreu: en la Constitució, en el dòlar —«*In God We Trust*»—, al llarg de les autopistes, on el rètol en fan publicitat, sense comptar les innumerable capelles de totes les denominacions que recorden la seva presència a cada angle del carrer.

El periodista es pregunta: «Es pot ser un autèntic americà sense creure en Déu?» Posa exemples de persones que no han gosat dir a la seva família que no

tenien fe. Per als americans, si hom no creu en un ésser superior, significa que no té cap moralitat. Un estudiant explica que, a l'institut, li van dir: «Si ets ateu, què t'impedeix de matar a qui vulguis?» Una musulmana confessa: «Dir que sóc atea pot semblar estrany, suscita tanta resistència en la societat americana com en el si de la meua família musulmana.»

Als americans, segons una enquesta, no els agradaria tenir un president ateu. Per exemple, als estats de Mississipi o Alabama hi ha qui arriba a perdre la feina per aquest motiu. L'atac de l'11 de setembre ha fet créixer el clima religiós. Uns estudiosos han dit: «L'ateisme era considerat com una intolerància o radicalisme. Després dels atemptats, bastants han obert els ulls sobre els danys potencials de la religió quan és fonamentalista i ha esdevingut possible criticar-la en l'espai públic.»

El P. Carter Griffin, rector de seminari i encarregat de les vocacions, ha dit que els joves ateu tenen necessitat del testimoni de catòlics compromesos que els manifestin la joia de viure una relació amb Crist i l'Església. És una crida a la responsabilitat de cada catòlic. De fet, els joves tenen un desig molt gran de trobar un sentit i una finalitat a llur vida, la qual cosa ofereix una poderosa obertura al treball de la gràcia. Això també passa en la nostra Europa. Testimoniem amb generositat i joia a les mocions de l'Esperit Sant.

A propòsit de...

P-J Ynaraja
Capellà del Montanyà
ynaraja@ynaraja.e.telefonica.net

Palla

La frase «Terra Santa és el cinquè evangeli» ja és llenguatge pontifici. Jo afegeixo que un complement molt útil per entendre la Bíblia és conèixer la conca mediterrània.

Malgrat que les primeres etapes de la meua vida van transcórrer en la ciutat, tenia un familiar que era pagès i ramader, un privilegi que he agraït a Déu. Des de petit, doncs, he vist sembrar. Observava que hi havia llavor que queia fora del camp, o que s'amagava entre les pedres, a més de la que anava a parar a terra bona. A la Castella vella, pels camps del parent del qual parlava vaig veure segar, amuntegar gavells, batre i, com que era «el nebot del meu oncle», amo i senyor de tot allò, i malgrat la meua curta edat, vaig poder pujar al trill tirat per una jovada de bous i restar-hi monòtonament circulant, mentre es triturava les messes. Al capvespre s'escombrava l'era i s'amuntegava el que s'havia triturat a les rodalies. Més tard, en dia de sol i vent suau, es ventava el que s'havia recol·lectat, queia a prop el gra, una mica més lluny la palla i al final el pallús.

El cereal, blat o ordi, s'emmagatzemava al graner. La palla al paller, que no era inútil del tot, ja que una part es barrejava amb el pinso, una altra s'afegia al fem, i la restant cremava lentament sota la xemeneia, per aprofitar-ne així la calor, que complementava la que desprenien les pinyes o la llenya.

Sense que ningú no hagi de donar-me explicacions, entenc els passatges del llibre de Rut i alguns altres que es refereixen a aquestes tasques. Havia oblidat referir-me a una ocupació generalment exercida per dones, la d'espigolar. Elles anaven rere els segadors i recollien les messes que ells no havien segat, que els havia caigut abans d'amuntegar-les en les gavells, o que havien crescut fora del camp. Era tasca legítima i permesa, emparada pel Levític (cap. 19 i 23).

Les tasques de què estic parlant s'exercien des de l'antiguitat fins fa pocs anys. Avui han desaparegut; tot ho fa l'eficient maquinària agrícola.

Quan de jove sortia d'excursió, al capvespre, si no portàvem la tenda de campanya, ens acostàvem a alguna casa i demanàvem que ens deixessin pernoctar al paller. Dormíem en llit tou i abrigat. La gent senzilla, a casa seva, omplien els seus coixins de palla i no dormien malament. Era, doncs, útil, per tant, però més aviat considerat un subproducte del camperol, que valorava fonamentalment el gra.

Artistes de segles no gaire llunyans van plasmar aquestes tasques. Estic pensant en pintures d'A. Egger, les sorprenents de Van Gogh i, sobretot, les encisadores i molt conegudes escenes que d'aquestes tasques en recull i pinta J-F Millet. Aviat, per al visitant de museus, aquestes imatges els resultaran arcaiques i caldrà que algú les hi expliqui. *L'Àngelus* o *Les espigoladores* són teles que a nosaltres ens commouen i ens sembla que sentim el llunyà campanar, que crida a la pregària del pagès. Què pensaran en el futur els qui les observin?

A la Bíblia apareix la palla en 33 ocasions, la majoria a l'Antic Testament; un altre dia parlaré d'aquests paràgrafs.

Signes d'avui

Lluís Serra Llansana
llserrall@gmail.com

Tormenta en l'aigua

L'aigua és el símbol de la vida i de la mort. Necessària per viure, pot ofegar qualsevol que sigui arrastrat pel seu cabal. Conté l'aliment dels peixos, però pot engolir els pescadors si les tormentes sacsegen les barques i els converteixen en naufragats sense possibilitat de rescat. El seguiment de Jesús, el treball personal, no evita els espais conflictius. No es tracta de ser temerari, però tampoc de buscar la comoditat per sobre del risc.

La imatge narrada en el fragment evangèlic sembla surrealista (Mt 8,23-27). Jesús puja a la barca i el segueixen els deixebles. Un temporal sobtat agita la barca, que desapareix entre les onades. Ell dorm. Com és possible dormir amb l'estrèpit de les onades, el vaivé del vaixell, els crits dels pescadors? Es veu tractat en els seus rostres el terror d'una tragèdia imminent, tot i ser persones avesades en l'art de la navegació, i alhora l'estupefacció quan miren Jesús, adormit, sense pestanyejar. Decideixen despertar-lo amb crits: «Salva'ns, Senyor, que morim.» La reacció de Jesús els sorprèn: «Per què sou covards? Quina poca fe!» No acudeixen a ell perquè sigui un expert en navegació marítima o un pescador experimentat. Intueixen que ell té la clau. Ells el desperten del seu son físic i ell els desperta del seu son psicològic i espiritual.

Dormir a la barca, per a Jesús, és signe de confiança. El seu estat d'ànim no segueix els avatars dels esdeveniments externs. El seu ritme vital ve marcat per la seva vida interior. No viu a impulsos de la por. Els cels tempestuosos i les fortes tempestes no han de debilitar-li l'estat d'ànim. Viure des de l'essència permet situar-se en un altre pla. Davant dels aspectes negatius de la vida, davant de les crisis i dificultats, l'essència confia i té fe.

El seu estat d'ànim no segueix els avatars dels esdeveniments externs. El seu ritme vital ve marcat per la seva vida interior.

Els deixebles desperten Jesús i ell els desperta i els fa conscients de la seva covardia i de la seva falta de fe. La por és la primera reacció humana davant de situacions desconegudes. Deixar-s'hi emportar condueix a la paràlisi i constitueix una mostra de

desconfiança. Jesús apel·la a la vida interior davant del ritme dels esdeveniments. Es posa de peu, tot un art en una tempesta d'aquestes dimensions. Increpa els vents i el mar i sobrevé la calma. Els deixebles es meravellen en veure el que passa i es pregunten per la seva identitat: «Qui és aquest, que fins i tot el vent i el mar obeeixen?» Està en joc el sentit de la confiança bàsica en la vida.

A la vida de cada persona es produeixen moments tempestuosos. Sembla que tot s'ha d'enfonsar. Es perfila una catàstrofe. Aquestes experiències poden ser oportunitats per trobar el punt de suport i la seguretat profunda, des d'on totes les coses adquireixen una altra dimensió. Els deixebles, encertadament, ho busquen en Jesús.

Finestra a la vida

Victòria Molins, s.t.j.
viqui70@yahoo.es

Detalls de bondat i misericòrdia

A vegades es parla malament de les xarxes socials i segurament tenen raó o tenim raó quan ho fem. I és que sempre que alguna cosa bona s'utilitza malament o se n'abusa, el bo es converteix en mal. Estar tot el dia pendent del WhatsApp ens pot esclavitzar, com qualsevol altra addicció. Però no pot negar-se que a vegades és un mitjà que ajuda a connectar en la distància amb les persones que estimes. És precisament el que trobo a faltar amb els meus amics de la presó. Els que estem en llibertat, si un dia, per qualsevol circumstància, no podem trobar-nos amb qui havíem quedat, li enviem un missatge

Tot col·lectiu està format per persones, i algunes ens donen veritables lliçons de bondat i comprensió.

que li arriba a l'instant i ens podem quedar tranquils, sobretot si ens contesta. Són els miracles de la comunicació actual.

Ja sabeu que no és així pel que fa a la nostra comunicació amb els amics de la

presó, els quals tenen prohibit tenir mòbils per qüestions òbvies de seguretat. Tampoc, per sentit pràctic, atès el nombre d'interns, podem trucar-los des de fora. Només ells, amb els números que tenen registrats, poden trucar a les hores convingudes i amb un límit de trucades. Això fa difícil la connexió en alguns moments, com ara a l'estiu. En el meu cas, l'estiu, tal com passa a tantes altres persones que vivim en comunitats religioses, no es tracta només de vacances, sinó d'un temps que s'aprofita per fer retirs espirituals, trobades de la congregació, cursos de formació... Tot això fa que m'allunyi més del que voldria dels meus amics. Ho supleixo amb cartes que m'arriben amb retard en alguns casos. Però he après a la vida que de tot se'n pot treure una part positiva: en aquest cas, conèixer la bondat d'algunes persones. Aquest va ser el cas que us vull explicar.

Estava preocupada per aquest motiu, ja que estava tornant d'un curs i volia anar el dia que em correspon a visitar els meus amics. Especialment estava preocupada per aquells que no tenen família ni ningú que els ajudi i els visiti. Però heus aquí que em vaig posar malalta sense poder avisar que no hi aniria. Quina va ser la meua sorpresa quan dos dies després, i ja fora de la ciutat, en una altra reunió, rebo una trucada del responsable del mòdul on tinc un amic d'aquests abandonats a la seva sort...! Amb una bondat que va més enllà de les seves obligacions com a funcionari de presons, em diu que té al seu costat un noi molt preocupat per la meua absència. Em vaig quedar bocabadada. Els que coneixeu les normes de les presons sabreu que aquest detall és tan insòlit, i tant d'agrair, que no m'ho podia ni imaginar. Va donar el telèfon al meu amic, que no tenia diners ni per pagar una trucada, i li va permetre parlar amb mi. Una vegada més, em conveño d'una veritat: no podem jutjar els col·lectius, tot i que tinguin mala fama. Tot col·lectiu està format per persones, i algunes ens donen veritables lliçons de bondat i comprensió.

Zoom

Eduard Brufau

Les explosions a la ciutat xinesa de Tianjin han causat fins ara més d'una cinquantena de morts i uns 700 ferits. Encara que no se'n saben les causes exactes, tot apunta que l'origen de la tragèdia es trobaria en una empresa especialitzada en productes perillosos. L'accident posa en qüestió les mesures de seguretat de la indústria del gegant asiàtic.

Tradició i qualitat al servei de l'hostaleria des de 1880

Venda
T 93 318 14 95
F 93 412 44 45
Roger de Llúria, 12-14
08010 Barcelona

Lloguer
T 93 308 01 04
F 93 308 71 93
Pg. de la Verneda, 150
08030 Barcelona

CASA GAY S.A.

www.casagay.com

Esqueles a Catalunya Cristiana

Tel. 934 092 810

Injustícia econòmica

Si analitzem la situació econòmica actual, veiem com les grans multinacionals han acaparat el mercat mundial i han acabat amb la majoria de les empreses petites i mitjanes, que en un altre temps proveïen la demanda del mercat. Però no només s'han acontentat amb això, sinó que cada vegada més asfixien amb els seus preus els petits productors que els proveeixen les matèries primes i fan sortir fora dels països, moltes vegades en crisi, la producció, per portar-la a altres nacions que contracten mà d'obra a baix preu. Per això, la injustícia es rabeja en els anomenats països rics, en què la classe treballadora és cada vegada més pobre i la classe mitjana amb prou feines pot subsistir aclaparada amb impostos excessius que incideixen indirectament en la natalitat.

La mal anomenada economia de mercat només permet subsistir àmpliament als que tenen més diners, i la resta de la població és víctima dels seus abusos. Mentre la riquesa no es reparteixi equitativament i es recuperi la sobirania dels països, perduda per un excés d'endeutament, els que regeixen els governs a l'ombra de l'opinió pública continuaran sent els dictadors tirànics d'aquest món, estrangulat per una falta d'espiritualitat, sotmès al jou malèfic dels que pretenen establir un únic govern mundial, sense indici d'humanitat en les seves pretensions, només subjugant consciències, ments i esperits a una doctrina sense rastre de Déu.

PILI MONTALBÁN
Piera

L'església predica i dóna blat

Per contribuir a la solució dels greus problemes socials i econòmics que viuen alguns països de Sud-amèrica, l'Església predica i dóna blat. Està profundament compromesa en la mobilització de les forces espirituals i morals de les seves comunitats, i col·labora amb tots els components de la societat. La seva missió no és altra que evangelitzar, proposar bellesa del missatge cristià; continuar fent-ho sense descans. La tasca és ingent i, per això, davant dels grans desafiaments a què l'anunci de l'Evangelí ha d'enfrontar-se, s'ha de ser conscient que no n'hi ha prou amb les forces humanes. És la gràcia de Déu la que salva i dóna força a l'afany del testimoni cristià, i la que possibilita que els pobles de sòlida religiositat, com els llatinoamericans, puguin conservar la seva identitat originària i continuar caminant des de la fe, que ha animat i anima avui les seves vides i la seva cultura. Aquesta és la manera com continuaran sent els testimonis fidels de l'Evangelí que el món tant necessita.

ENRIC BARRULL CASALS
Girona

Beatificacions

Catalunya Cristiana ens informa de properes beatificacions. La de religioses de Germanes de Sant Josep de Girona, a la catedral de la mateixa ciutat, el 6 de setembre, i de vint-i-sis caputxins a Barcelona el 21 de novembre. En el relat d'aquests esdeveniments hi ha diverses imprecisions que convindria aclarir.

D'aquests màrtirs i molts més — els gabrielistes en tenim cinquanta —, el seu procés va ser enviat a Roma el mes de juliol del 2007. En molts casos a aquests màrtirs se'ls denomina «víctimes de la guerra civil espanyola dels anys 1936-1940». Les víctimes de la guerra civil espanyola van ser els republicans o franquistes que van morir en aquest trist esdeveniment.

L'any 1934, amb l'arribada dels

republicans al poder, es va iniciar «una persecució religiosa que va durar fins al 1940». Encara que molts actes de martiri van tenir lloc entre les dates esmentades, van ser conseqüència de la persecució religiosa existent des del 1934; no van ser víctimes de la guerra civil espanyola.

Cada beatificació, ho vulguem o no, ens recorda els partits que van ser els botxins dels nostres presumptes màrtirs i, per respecte als esmentats partits, hauríem de demanar al Papa que fes una beatificació global, de les causes pendents, similar a la que va tenir lloc a Tarragona el 13 d'octubre del 2013.

Hno. JOSÉ PANIEGO RIVERO, s.g.
Vice-postulador de la causa gabrielista
Torroella de Montgrí

Podeu enviar les cartes a: redaccio@catalunyacristiana.cat

Amb bon humor

El Consultori

PREGUNTES I RESPOSTES
SOBRE DOCTRINA I MORAL
pel Dr. Joan Antoni Mateo

Autoritats

M'agradaria saber la seva opinió sobre un tema polèmic. Actualment alguns alcaldes es neguen a participar en actes religiosos amb motiu de les festes patronals de pobles i ciutats. Alguns al·leguen que no s'ha de privilegiar una religió en detriment d'una altra o que són actes que pressuposen la fe. Què en pensa vostè, d'això?

Normalment en aquesta secció responc consultes sobre la fe i la vida cristiana a partir dels ensenyaments clars de l'Església. En aquest cas, com vostè bé diu, em limitaré a donar la meua opinió. En la tradició més antiga de l'Església, la celebració de la santa missa es reservava exclusivament als que havien estat iniciats en la fe. Com vostè deu saber, a la missa es parlava de la «missa dels catecúmens» i «missa dels fidels». Avui diríem «litúrgia de la Paraula» i «litúrgia eucarística». Els catecúmens, és a dir, aquells que es preparaven per rebre els sagraments de la iniciació cristiana havien d'abandonar l'assemblea en finalitzar el Credo i només els fidels iniciats podien romandre en la litúrgia eucarística. A més, era una opinió molt acceptada que la participació en un acte de culte religiós implicava l'acceptació de tal credo religiós: «*lex orandi, lex credendi.*»

Amb el pas dels segles i la formació d'una societat cristiana, on la majoria eren tots batejats i per tant membres de l'Església, es veia amb normalitat la presència i assistència de les autoritats, com a tals, en els actes de culte, especialment en festes com les que vostè menciona. Ara, els temps han canviat i això em sembla indiscutible. Amb tot, jo crec que el fet que un alcalde, convidat per la comunitat eclesial, participi en un acte amb motiu d'una festa patronal, és un fet que evidencia cortesia i sentit de la responsabilitat en el càrrec. Les autoritats no es representen a si mateixes, sinó que representen el poble i estan al seu servei. I quan una part molt important d'aquest poble celebra un esdeveniment que, a més, forma part de la seva identitat, el més sensat, normal i professional és acceptar la invitació i fer-s'hi present, sense que això pressuposi una fe personal. A la basílica de Sant Pere, la majoria del cos diplomàtic acreditat davant de la Santa Seu assisteix a determinades misses del Papa. És cortesia i exercici responsable de les relacions institucionals. I jo tampoc no veuria malament que un alcalde assistís també a altres actes importants protagonitzats per ciutadans d'altres confessions cristianes o de religions històriques amb una presència important en la societat.

• Per enviar consultes al Dr. Mateo:
elconsultori@hotmail.com
www.balmesiana.org
apartat de correus 121 - 25620 Tremp (Lleida).
A Ràdio Estel, de dilluns a divendres,
a les 23.00, podeu escoltar la versió
radiofònica d'El Consultori

De presència i de fidelitat

Anton Monner

Historiador de Gandesa

El meu amic, el canonge tarragoní Mn. Joan A. Cedó, va regalar-me un llibre i va dir-me; «Anton, sé que t'agradarà.» Fou editat l'any 1951, en homenatge al Dr. Josep Pont i Gol, arquebisbe de Tarragona, amb motiu del 25è aniversari de la seva ordenació episcopal. Sense dubte, un llibre que és una meravella sobre el pensament d'aquell gran personatge que estigué tan a prop d'aquesta capital, de la terra i de la gent. Aquest article vol ser un record a aquell home tan extraordinari, avançat en el seu temps, profund cristià i gran pastor. I també un record per a Mn. Cedó, ara hospitalitzat a Santa Tecla i que els seus amics i molts parroquians preguem per la seva recuperació.

En un dels seus discursos deia això: «Aquest mil·lenari de vida s'endinsa en els fonaments fermes de la bella forma de dir que l'Imperi de Roma va dur a aquestes terres, en portar-nos el gran bagatge cultural del pensament i de l'art de la Grècia, i del seny pràctic de la gent del Laci. En incorporar-se els nostres passats a aquesta civilització del Mediterrani, va començar a flamejar el ble de la nostra parla, humil primerament, esponerós i diferenciat després.»

«Una de les boniques conclusions a què han arribat els romanistes és que la llengua catalana no fou pas importada a Catalunya, ni de la part del Nord, ni encara menys de la part de Ponent. La seva formació és autòctona, per evolució de la llengua llatina, tal com la puresa clàssica i oficial de l'Imperi va saltar als llavis de la gent senzilla i il·letrada a les nostres terres. El llatí popular es va anar congriant en les nostres encontrades i agafant formes dialectals més semblants al llatí popular gal·lo-romànic que no pas l'hispano-romànic, més semblant als parlars de més amunt dels Pirineus, com les llengües de la nostra família d'Oc, que va des del riu Loire fins a Alacant.»

«Aquesta autenticitat mai no s'ha perdut i ha superat els esdeveniments no pas sempre falaguers de la nostra història mil·lenària. El primer sotrac va ser la batalla de Muret (1213), que va trencar violentament la formació d'una família ètnico-política amb les terres del Llenguadoc i de la Provença, veïnes i germanes en el parlar. El segon molt gran cop fou el Compromís de Casp (1412), després del qual, si bé res no va canviar de dret, moltes realitats, sí de fet. Amb la caiguda de la ciutat de Balaguer van començar unes noves relacions amb la nova dinastia i van obrir-se altres camins a l'evolució política i cultural.»

«I el tercer cop fou la guerra de Successió (1714) amb l'antecedent del Tractat dels Pirineus i el subsegüent Tractat d'Utrecht. L'hegemonia de l'Europa del temps del barroc passa a la França de Luís XIV i es posa fi a les instruccions públiques autòctones del regne de València, després de

la derrota d'Almansa (1707) i les de Catalunya i de les Illes després de la caiguda de Barcelona (11 de setembre del 1714). La nostra unitat quedà estroncada; Catalunya del Nord passà a l'administració francesa, Menorca, seguint la sort de Gibraltar, a Anglaterra, i la resta als nous mòduls importats de la dinastia borbònica. Andorra va mantenir el règim mil·lenari i independent.»

Passat i futur

«He fet —continua escrivint el prelat— aquesta elemental excursió en el camp de la història del nostre poble perquè crec que són els esdeveniments més transcendents i de conseqüències traumàtiques en l'aspecte lingüístico-cultural. Aquests fets, per ser la història una cadena, han donat origen i donen bona part de l'explicació a la situació que vivim i continuaran donant-ne a la que

viuran les generacions que empenyen la nostra.

«I altres fets que durant els segles XVIII-XX s'han succeït fins als nostres dies gairebé no són història. Almenys, dels més grans, en sabem els trets i les conseqüències. No cal, doncs, fer-ne recompte, però sí que es pot de l'observació que han anat esdevenint en continuada línia homogènia dels trets esmentats.»

Tarragona ha canviat; en aquells dies tenia 40.000 habitants. Avui és una gran capital amb perspectives extraordinàries de creixement demogràfic i econòmic. Tarragona és terra d'acolliment, de futur i d'esperança per a les gents arribades d'arreu, avui ja tan tarragonins com els del casc antic, aquells de tota la vida. I he volgut recordar les paraules del gran Pont i Gol per donar a entendre a tots —uns i altres— la realitat d'un passat que, com sempre, és la base del futur.

Adéu a Ester Mitjans Escué

Mn. Josep M. Aresté

El divendres 12 de juny, solemnitat del Sagrat Cor de Jesús, va anar a la casa del Pare, als 99 anys, Ester Mitjans Escué. Va lliurar tota la seva vida al servei de l'Església, amb la música, els cants (principalment a la Mare de Déu de les Sogues, a qui tenia una gran devoció), la formació del cor parroquial, va servir els sacerdots com a majordona, va tenir cura de l'església i es va dedicar a diverses activitats parroquials.

La vila de Bellvís la va acomiadar amb agraïment i emoció, i va solemnitzar la missa amb la coral Espiga d'Or, que també va interpretar cants compostos per ella.

En aquesta fotografia, feta pocs dies abans de morir, la podem veure atenta a les explicacions d'una voluntària de Càritas.

SANTA TERESA, AVUI

«No permeteu que caiguem en la temptació» (II) (Camí de Perfecció 40-41)

Àngel Briñas
Carmelita descalç

«Com més santes, més conversables amb les seves germanes» (Camí de Perfecció 41,7)

Per tal de no viure en temptació Teresa ens parla de l'amor i del temor de Déu. D'una banda centra l'atenció en la figura de Déu, la bondat i la misericòrdia del qual no tenen fi i, per una altra, fixa la mirada en la mateixa persona, les limitacions de la qual l'han de portar a la sensatesa evangèlica. Confiança total en Déu i, al mateix temps, prudència en les pròpies capacitats.

Viure en l'amor de Déu no és cap fantasia de la imaginació. Té expressions que fins els cecs les veuen. Així ho expressa Teresa en un paràgraf antològic: «Els veritables amadors de Déu estimen, volen, afavoreixen i lloen tot el que és bo, s'ajunten sempre amb els bons i els afavoreixen i defensen; solament estimen la veritat i les coses dignes de ser estimades. Creieu que qui estima Déu de debò pot estimar vanitats? Ni tampoc riqueses, ni coses del món, de delectances, ni honres, ni tenen conteses ni enveges. Tot per-

què tan sols pretenen d'acontejar l'Estimat.» (40,3)

Pel que fa al temor afirma que quan el creient arriba a una profunda intimitat amb Déu, aquest amor pren també el rostre de la sagacitat i la finesa de no desagradar-li en res. Reconeix la seva pròpia fragilitat i vigila d'una manera especial perquè l'engany o la temptació no el subjuguin. És un estat d'alarma perenne per detectar el perill i escapar-se'n.

Ens diu que si de debò hi ha amor, aquest tipus de temor no mancarà. I sàviament aconsella que, «encara que després caigui algun cop perquè som flacs», l'important és disposar la confiança en Déu i no en un mateix. «Caminar amb santa llibertat.» (41,4)

I un altre text antològic de Teresa: «Procureu de ser tan afables i fer talment que totes les persones que us tractin estimin la vostra manera de viure i de comportar-vos, i que no s'atemporeixin ni esporugueixin de la virtut. Això ens importa molt, a les religioses: que com més santes més conversables hem de ser amb les germanes. (...) El que més hem de mirar és ser afables i complaure i aconseguir les persones que tractem, especialment les germanes.» (41,7)

HORTICULTURA CAPUTXINA

La conservació de la fruita i de les hortalisses

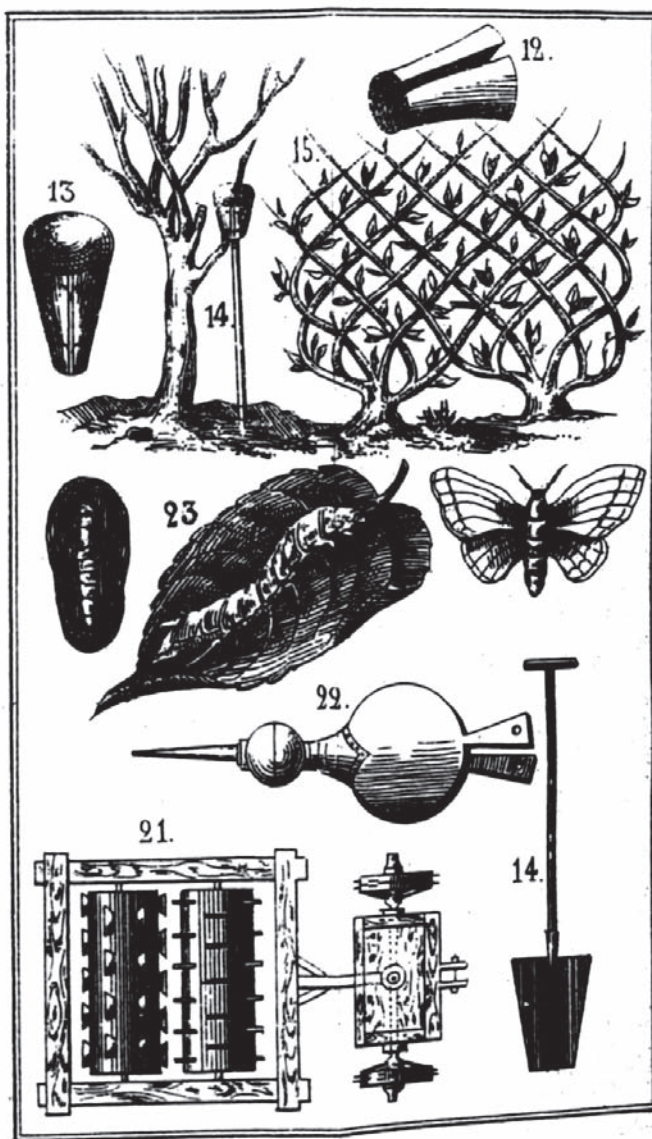
Fra Valentí Serra de Manresa
Arxiver dels caputxins de Catalunya

La preparació dels confitats ha anat força lligada a la tradició culinària dels frares caputxins, tal com es pot comprovar en el text d'un tractat divuitesc que escriví l'any 1787 fra Sever d'Olot (†1802) on, expressament, ajuntà i articulà l'art de cuinar amb l'horticultura. Fra Sever descriví, de manera molt acurada, la manera correcta d'empeltar, adobar la terra i d'identificar les sements, tot oferint alhora la descripció d'algunes tècniques per tal de combatre les nombroses plagues d'insectes que solien afectar els conreus de les hortes conventuals.

Pel que fa als confitats, i per tal de conservar eficaçment l'excendent dels productes de temporada, particularment els tomàtecs, els caputxins els solien confitar com segueix: «Lo modo de conservar los tomátachs per tot lo any és fets trossos, y trayent los mugrons se'ls tira un poch de sal mólta, ab la cual bullen com lo most y passats deu dias se tiran y conservan en frascos, sens perdre res de son such y agradable gust en tot lo any» (BHC, *Lo jardiner hortolá*, III-10). Fra Sever d'Olot ens oferí aquest altre «secret per conserbar [les] tomates. Las conserbaràs molt tem[p]s collin[t]-las un poc verdalosas, antes de tocar-las lo sol y has d'anar ab cuidado que no las copegis gens, que no sian macadas y, d'esta manera, las posaràs dins de la gerra o bé la olla a poch a poch y, quant las [h]y tindràs, [h]y posaràs lo oly fins que las còbria; y, al cap de tem[p]s, si notabas que's perdessen, gasta-las luego, o bé treu-las del oly fins una gota y aixís tindràs tomates tot lo [h]ybern» (cf. *Llibre compost per aprendre de dos <h>arts*, f. 72).

També és força curiosa aquesta recepta conventual per conservar la fruita d'estiu a la caputxina: «Modo de conservar los melons durant lo hivern. Esculliràs los melons de la millor qualitat més tardans, y que tinguian una perfecta madurés[a]: los aixugaràs llaugerament ab un drap, y los posaràs en paratge sech per espay d'un mes. Fet això, passaràs per un garbell una porció de cendra, a fi de quitar-li tot lo que tinguia de carbó y terregada: enseguida la tiraràs dins una bota ben seca y aixuta, y allí aniràs enterrant los melons en esta cendra, de modo que estigan ben cuberts, y no's toquin lo un ab lo altre. Deuràs cuidar que la bota no quedi en paratge ahont puga tocar lo fret y los glassos; com també que los melons no sian massa madurs, perque com la cendra los maduraria encara més, en lloch de conservar-los.» A més de la fruita dolça, els frares també confitaven hortalisses com ara la coliflor, els pebrots, els

Fra Sever d'Olot descriví, de manera molt acurada, la manera correcta d'empeltar, adobar la terra i d'identificar les sements

cogombres, etc. Per conservar els cogombres ho solien fer així: «Pepinos encurtidos al vinagre: se toma una cesta de pepinos de los más chiquitines y que sean verdes, luego se punzan con un alfiler y se echan en una caldera con agua de fuente. Después en la hornilla, a fuego regular, se ablandan dándoles unos cuantos hervores y, al último, se rocían con un poco de sal. En seguida se apartan los pepinos de la lumbre y se ponen en agua fría en la que con una cuchara se menean añadiendo buen vinagre hasta tanto que reverdecen y, en este estado, se dejan hasta el día siguiente en el que se cambia el agua repitiendo la operación del vinagre. Estando ya enverdecidos se escurren y se colocan en una tinaja, añadiéndoles vinagre caliente hasta cubrirlos. Cuando fríos, se tapa la tinaja pero, a los dos o tres días, se escurren y luego se vuelven a la tinaja colocándolos a capas o lechos con estragón y un poquillo de sal marina. Dispuestos así se bañan los pepinos con vinagre superior y se guardan para cuando se tengan que emplear en el refectorio» (cf. *Recetario de Confitaría*, ff. 338-339).

En els anys previs a l'exclaustració de la vida religiosa, fou particularment destacada l'aportació dels frares caputxins a l'art, o pràctica, de la conservació del peix i també d'algunes carns en escabetx i, sobretot, destacaren en l'art de la conservació de les hortalisses i tota mena de fruita, com podem comprovar amb aquesta recepta per confitar nous verdes a la caputxina: «Se escogen nueces verdes cuando el meollo está todavía en leche, y conforme se va quitando ligeramente la cascarita exterior se echan en un cazo con agua fría. En seguida se cuecen hasta tanto una aguja las penetre fácilmente. Séquense entonces para echarlas en agua fría y después se escurren. Se cocerá azúcar hasta que se haga almíbar y se deja enfriar. Entonces se verterá por encima de las nueces colocadas en un lebrillo, dejándolas en este baño todo el día. Esta operación se repetirá tres veces, con la diferencia que la tercera deberá darse al almíbar un buen punto. Al quinto día se sacan y se echan en tarros y se necesitan cuatro libras de azúcar para siete de nueces» (BHC, *Recetario*, s. f.).

A guisa d'il·lustració he triat un gravat extret d'un antic tractat d'agricultura que mostra algunes de les eines emprades per al conreu i la conservació de la fruita i hortalisses dels horts urbans conventuals. A l'article vinent, el darrer d'aquesta sèrie estiuenca, us vull parlar, si Déu vol, de les hortalisses i flors dels frares.

Ràdio Estel

es mou amb tu!

Descarrega't ja la nostra aplicació per a dispositius mòbils

Disponible a:

App Store

Google play

FESTES I SANTS

Laura Pessarrodona Silvestre

Capelleta de carrer a Blanes.

Joan Arimany i Juventeny
Llicenciat en Humanitats, especialitzat
en religiositat popular
www.joanarimanyjuventeny.cat

Sant Bonós i sant Maximà, copatrons de Blanes

La tradició més nostrada situa dos suposats màrtirs, Bonós i Maximà, a la ciutat de Blanes, on haurien mort el 21 d'agost del 156. Igualment, diu que eren fills d'una bona família i que, pel fet de ser cristians, van ser empresonats i cremats a la foguera en un indret del barri de sa Massaneda. És així que Blanes els dedica la Festa Major «petita» amb activitats diverses i una missa. Al carrer ample, sobre el portal que dona accés al carrer Gibert, és representat en una capelleta amb data de 1953.

L'existència de sant Bonós i Maximà és dubtosa en relació amb la ciutat blanenca. La primera referència escrita es deu al *Fals cronicó de Dextre*, escrita per Jerónimo Román de la Higuera el 1619. Posteriorment, Joan Gaspar Roig i Jalpí, fill de la població, va dedicar-los un sermó, l'any 1664; els va esmentar de nou a l'obra *Llibre dels feyts d'armes de Catalunya*, de 1675, que va signar com a Bernat Boades i també en va detallar alguns aspectes a *Resumen historial de las grandezas y antigüedades de la ciudad de Gerona* publicat el 1678.

Aquestes obres, malgrat la nul·la validesa historiogràfica, van inspirar la població blanenca i van generar una forta devoció als dos sants. El 1663 se'ls dedicava un altar a l'església de Santa Maria, que va comptar amb la concessió d'indulgències atorgades pel papa Alexandre VII. El 1668, la Sagrada Congregació dels Ritus posava Blanes sota la protecció de Bonós i Maximà, aspecte que compartirien amb santa Anna.

A Arjona, província de Jaén, veneren uns sants homònims que, com els blanencs, van sorgir de la ploma de Jerónimo Román de la Higuera. De fet, uns i altres s'atribueixen a un doblament de sant Bonós i sant Maximà de la ciutat turca d'Antioquia, soldats romans decapitats el segle IV. Cap dels sis, però, apareix a la darrera edició del *Martirologi romà*.

Com en molts d'altres casos, amb aquest es demostra com en un determinat moment històric la gent va necessitar fervorosament d'uns referents i intercessors propis. Els va acollir i va confiar-hi malgrat la inexistència de documentació verificable.

CONSELLS PER A L'ESTIU

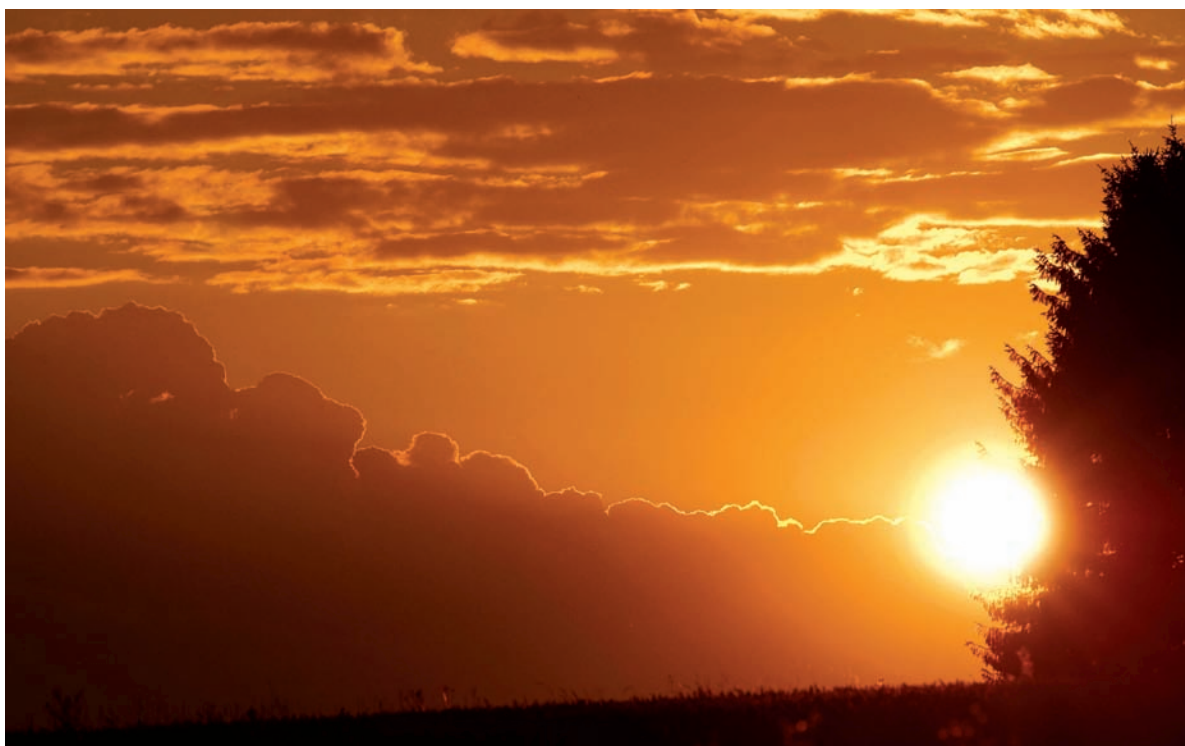
Sol, solet, vine'm a veure que...

Dr. Màrius Duran
Professor titular Facultat
Ciències de la Salut
Blanquerna-Universitat
Ramon Llull

10 consells en època de sol

1. Porteu ulleres de sol i barret tipus «Panamà».
2. Minimitzeu la superfície del cos que exposeu al sol i utilitzeu roba que protegeixi.
3. No us exposeu al sol en les hores de màxima radiació solar, entre les 12 i les 16h, sobretot els nens i la gent gran.
4. En cas que us hi exposeu, seguiu una pauta gradual de temps, sense exageracions excessives.
5. Utilitzeu cremes protectores sobre la pell que estigui exposada a la radiació solar amb factors de protecció elevats (més de 30).
6. Beveu aigua sovint per reposar les pèrdues degudes a la calor.
7. No exposeu la pell al sol si li heu aplicat medicaments o bé porteu pegats transdèrmics.
8. Rehidrateu la pell amb cremes i locions post-solars (*aftersun*), després d'una exposició al sol (sempre amb protecció).
9. Mengeu saludablement i equilibradament, i incorporeu pastanagues a la dieta.
10. Visiteu l'especialista (dermatòleg) perquè faci una exploració de la pell en cas de la presència de pigues que canviïn de forma o grandària, siguin asimètriques, sagnin, piquin, o si teniu ferides que no cicatritzen.

El privilegi que suposa viure en un país assolat no té preu, però a vegades té peatge. A casa nostra l'exposició solar és més elevada que a altres latituds i això comporta la possibilitat de patir lesions i patologies sobre la nostra «coberta» exterior, la pell. La pell és l'òrgan que ens relaciona amb el món exterior, és un òrgan viu que protegeix el nostre medi intern de virus i bacteris, compostos químics i la radiació solar. Tots tenim taques a la pell, formen part del procés d'envel·liment normal.

El sol és necessari per a la síntesi de vitamina D, indispensable per a una bona salut òssia, però és alhora una font perillosa de radiacions UV A i UV B (ultraviolades), que tenen capacitat de travessar la pell i que poden provocar vermells, cremades, envelliment, taques, al·lèrgia i fins i tot càncer. Malgrat que la pell sintetitza melanina per protegir-nos, no és suficient i, per això, cal utilitzar filtres i pantalles solars per augmentar la protecció. Teniu a continuació algunes consideracions preventives per gaudir d'una bona salut cutània.

Situat a dos mil metres d'altitud, coronant la comarca del Ripollès, el santuari de Núria fa segles que rep pelegrins d'arreu de Catalunya i de més enllà. Bastit al voltant de la imatge romànica de la Mare de Déu, i amb el rerefons de la tradició de sant Gil i sant Amadeu, avui Núria també és un destí turístic tranquil i familiar. Accessible només a peu o en cremallera, és un indret privilegiat per gaudir del silenci i la muntanya.

Santuari de la Mare

Encara queden llocs a casa nostra on no arriben els cotxes i que, tanmateix, són ben accessibles per a tothom; la vall de Núria és un d'aquests indrets privilegiats. El santuari de la Mare de Déu, al cor de la vall, ens apareix tot d'una, tant si hi arribem a peu com si ho fem amb el tren cremallera. Després de passar per rocams escarpats i parets altíssimes davant nostre s'obre el pla del santuari com si fos un petit paradís. L'estany que té al davant, tot i ser artificial, acaba de donar al conjunt un aire bucòlic.

LA BASÍLICA

La façana de l'actual santuari de Núria —l'església del qual va ser elevada a basílica encara no fa un any— és d'estil neoromànic, dels primers anys del segle XX. Recorda intencionadament l'arquitectura del romànic llombard, que tan present és al llarg del Pirineu. El campanar d'agulla s'eleva agosarat com si volgués competir amb els cims que tanquen la vall.

Aquí ens trobem amb Mn. Joan Perera, rector del santuari, que ens fa passar a dins de la basílica, que en contrast amb l'exterior és d'estil totalment neogòtic. Mn. Joan, membre del Seminari del poble de Déu, fa gairebé deu anys que és el rector de Núria, i coneix bé l'atracció que exerceix el santuari: «A l'estiu la missa de cada dia pot arribar a aplegar una quarantena de persones, com ha passat avui, i els diumenges aquesta xifra encara es multiplica.» Mentre el nostre amfitrió ens fa les explicacions pertinents sentim el repic insistent d'una campana no gaire lluny de nosaltres: «És la campana de sant Gil», diu el rector, «que segons la tradició servia a aquest sant per convocar els pastors de la vall a l'hora dels àpats cap allà l'any 700. La tenim en aquesta estança al costat de l'entrada i els pelegrins la poden fer sonar. Aquesta mateixa tradició diu que la imatge de la Mare de Déu va ser esculpida per ell.» A la banda oposada on hi ha l'estança amb la campana trobem la capella del santíssim. És força petita, però tota ella respira un aire càlid i molt acollidor: el terra de fusta, la llum tamisada, les excel·lents icones orientals i el sagrari daurat ajuden a fer silenci, obrir el cor i posar-se davant la presència misericordiosa de Déu.

Després de passar per davant de les interessants imatges de fusta de sant Amadeu, constructor de la primera església de Núria cap al segle XI, i del beat Pere Tarrés, que va passar temporades al santuari, fem cap al cambril. Envoltada de pintures modernes de sants relacionats amb el santuari i amb la diòcesi d'Urgell, la imatge de la Mare de Déu de Núria ens rep com fa amb tots els pelegrins que la visiten des de fa segles. Encara que aquesta talla romànica no la va fer sant Gil, la seva austeritat bé podria ser obra d'algú que vivia en contacte amb la dura vida dels pastors. Els colors vius del vestit de la imatge i l'estil un pèl naïf ens parlen d'una maternitat senzilla però profunda, una maternitat que la Mare de Déu adreça a tots els seus fills escampats per les valls del Pirineu i la resta del món.

De nou a la nau de la basílica Mn. Joan Perera ens assenjala l'orgue, situat al cor que hi ha damunt l'entrada: «El van construir després de la guerra i ajuda a donar dignitat a les celebracions litúrgiques. A part, aquest estiu hem encetat la iniciativa d'oferir concerts nocturns, que han aconseguit omplir l'església. Tenim la sort de comptar amb Bernat Bailbé, un dels organistes més reconeguts de casa nostra.» Mn. Joan també ens explica que el santuari ofereix per a grups unes sales de reunions i algunes habitacions. «Es tracta d'oferir una acollida digna, de fraternitat, gairebé en un ambient familiar, perquè a Núria predomina molt aquest aire de família que el fa tan peculiar.»

Sortim de la basílica i els ulls se'ns meravellen amb el panorama de l'estany i les muntanyes que tanquen l'anomenada olla de Núria. A mà dreta, davant del camí que baixa cap a Queralbs, ens fixem en la capella de Sant Gil, el primer edifici que rep els pelegrins que pugen a peu al santuari.

La façana del santuari de Núria és d'estil neoromànic.

L'església neogòtica, amb el cambril de la Mare de Déu al fons.

Eduard
Brufau

TES ESPIRITUALS

re de Déu de Núria

L'ERMITA DE SANT GIL

Aquest és l'edifici més antic del santuari de Núria. Data de començament del segle XVII, però està construït en una arquitectura tan tradicional i popular que ben bé podria ser romànic. La façana senzilla, amb una portalada de dovelles ben escairades, ens recorda la façana de les masies.

L'interior de l'ermita de Sant Gil és igualment auster. Presideix l'espai una bonica icona moderna del sant; a una banda hi ha representada la catedral de la Seu d'Urgell, i a l'altra l'església de Santa Sofia de Constantinoble. Mn. Joan ens fa saber que «sant Gil era grec, de l'imperi bizantí. Per això s'hi representa santa Sofia. A Núria, doncs, tenim un sant que data de l'època en què catòlics i ortodoxos encara no s'havien separat, quan l'Església era indivisa».

Però el més peculiar d'aquesta ermita és la coveta, tancada per una reixa, que conté una rèplica de la imatge de la Mare de Déu de Núria que hem vist a la basílica. Està tota ella envoltada de papers de colors: «Vam veure que els pelegrins i els turistes hi deixaven per pròpia iniciativa papers amb pregàries i desitjos. Com que la cosa es mantenia vam decidir posar-hi al costat un cistell amb un bon feix de papers i alguns bolígrafs, i a partir de llavors la capelleta sempre està plena.» Ens hi estem una estona i veiem com, efectivament, en poca estona diverses persones escriuen una breu pregària i la deixen caure a través de la reixeta. La nostra societat secularitzada omple a vessar la capella amb intencions que du en el cor. Més que una contradicció podríem dir que aquest és el miracle que té lloc dia rere dia al santuari de Núria. Enmig d'aquestes muntanyes l'ànima de les persones troba la pau necessària per confiar-se i obrir-se a la presència maternal de la Mare de Déu.

L'ermita de Sant Gil és l'edifici més antic de Núria.

Icona de Sant Gil amb la capelleta de la Mare de Déu.

ARMÈNIA AL COR

El «caravanserai» de Selim i la Ruta de la Seda a Armènia

Quan arribes al pas de muntanya de Selim, ja portes una bona estona de carretera; normalment fem aquesta carretera a la tarda en les hores en què el cel encara mostra el seu blau més intens. El paisatge fins a arribar al cim és verd, grans extensions perfilen l'horitzó i alguns ramats escampats aquí i allà; uns són d'ovelles que es veuen com formiguetes en la llunyania i els més propers, quan ja baixem de l'autocar, formen el ramat de vaques del pastor lakov.

Quan para el cotxe és perquè hem arribat a un dels *caravanserais* més bonics que podeu imaginar: el *caravanserai* de Selim. Els *caravanserais* o fondes de camí van sorgir per donar refugi als viatgers, mercaders, als animals i a les seves mercaderies. Estaven en les rutes que cobrien les grans distàncies, i entre Armènia i Pèrsia n'hi havia un cada 30 quilòmetres. La construcció de Selim està dins de la famosa Ruta de la Seda, a la carretera que uneix la regió armènia de Vayots Dzor a Gegharkunik, a Vayots Dzor, a la part sud-oriental d'Armènia. Està construït en l'antiga ruta comercial Dvin-Partav, que passava per aquest pas de muntanya.

Segons la inscripció en armeni, l'any 1332 el *caravanserai* va ser encarregat pel príncep Chesar Orbelian. Jus-

tament aquest cognom m'és familiar i és perquè la Zara, la nostra guia, porta aquest cognom i no m'estranyaria que fos una descendent de princeses armènies... A la façana de l'edifici es veuen les dues escultures que simbolitzen l'emblema de la família principesca.

Construït en basalt, els seus 41 metres de llargada i les seves tres naus fan imaginar com deuria ser vist pels traginers aquell refugi de muntanya en ple hivern medieval... Ara entrar a dins i mirar és per contemplar un espai buit i fosc, només si portes un

bon lot veus els detalls i la seguretat que dona estar a dins, sempre tenint cura de les pedres que enllosen el terra irregular de la construcció per no badar i caure.

L'edifici està dotat d'antigues petites habitacions que en una altra època segurament eren espais acollidors per als caravanserais, gent dels camins que transportaven les mercaderies d'un país llunyà a l'altre amb els seus cavalls i camells.

Malgrat ser un petit refugi en un lloc inhòspit, la bellesa de l'arquitectura amb els detalls decoratius pròpiament armenis ens fa recordar i imaginar que per aquí també va passar el mercader més famós de tots els temps: Marco Polo. Potser fins i tot es va estar en un refugi anterior al magnífic dels Orbelian, mentre feia el camí per portar els regals cap al Gran Khan, atès que Marco Polo ens narra en el seu *Llibre de les meravelles* que van travessar Armènia, Pèrsia i Afganistan fins a arribar a la Xina. Armènia continua sent avui dia cruïlla de pas comercial entre Orient i Occident, i avui són els valents conductors de grans camions els qui travessen les carreteres armènies, venint i anant des de l'Iran, faci fred o calor, per transportar fruita o benzina... La seda ja no té qui la demani...

Bàrbara Virgil
Rutes Bíbliques i
Expedicions Culturals.
Ruth Travel

Club[★]amics

Associació Amics de Catalunya Cristiana i Ràdio Estel

Contacte: Núria Ortín
Tel: 934 092 700
info@clubmes.cat
www.clubmes.cat

Pelegrinatges 2015

ETIÒPIA

Del 21 de setembre al 3 d'octubre

Ètnies, cristians i tribus del sud

PÈRSIA
Ruta bíblica

Del 28 d'octubre al 7 de novembre

Us convidem a descobrir l'antic Imperi Persa, actual república de l'IRAN. Durant 11 dies ens endinsarem en un viatge en el temps per gaudir d'episodis d'una història èpica de més de 2.500 anys d'antiguitat

Pelegrinatge a Terra Santa

De l'1 al 10 de desembre

OCTUBRE /
DESEMBRE /

Turquia: Ruta de sant Pau
Llums de Nadal a **Nova York**

Organització tècnica

Ruth Travel

GC 1478

ESGLÉSIES IMPOSSIBLES

Església i biblioteca

Dins d'aquests articles hem repassat els mil-i-un usos que s'han donat a les esglésies dessacralitzades. Potser un dels que menys ens escandalitza és quan una estança dedicada a capella s'ha convertit en biblioteca.

A Holanda, de les 900 esglésies que han tancat, un terç han estat enderrocades, un altre terç les ha ocupat un nou culte o religió diferent i el darrer terç ha passat a tenir molts diversos usos, des de lucratiu fins a locals d'oci passant també per clubs socials d'excursionisme, o submarinisme. En alguns casos han passat a ser directament habitatges.

Sense modificar-ne l'estructura, una antiga església del segle XIII, dels Dominics, l'han convertida en una moderna llibreria amb tota mena de recursos tecnològics. Es a Maastrich i se n'han encarregat l'estudi dels arquitectes Merx i Girod.

L'any 2007, el Consell Superior d'Investigacions Científiques, com que necessitaven espai per a una biblioteca dins del Palau de Doñana, en un paratge protegit i impossible d'ampliar, van comprovar que d'antic la capella havia estat dessacralitzada i van tirar endavant sense fer cap obra de modificació. Tot i ser molt petita, van encabir-hi allà tres taules, tres ordinadors i dotze cadires ensembles les estanteries, i van conservar el petit retaule. Es va fer sense soroll, calladament, sense provocar irritació.

D'una manera semblant es va fer amb l'església de Santa Llúcia, del segle XIV, desamortitzada el 1868 i a mans d'un

Església-llibreria a Maastrich.

Joan Pallarès-Personat
Historiador

particular. L'arquitecte Manuel Bretones la va convertir cap al 1990 en el Centre de Documentació de les Arts Escèniques d'Andalusia, amb una superfície de 550 m².

Però ara pensem en d'altres usos. A Brihuega, a La Alcarria, l'any 2013 va restaurar-se una antiga església, del segle XVI, es va convertir en un gran espai, com una mena de centre de convencions, anomenat La Capilla. És apte per a tota mena d'esdeveniments i està dotat dels serveis moderns de wi-fi, sistemes de so, il·luminació, a diversos àmbits, accessibilitat.

Altres edificis, convents, han estat adaptats totalment com a hotels, paradors de turisme i, segons el cas, l'església i les possibles capelles que hagi contingut han tingut un ús o un altre. El culte s'ha conservat en pocs casos.

Sense esmentar els noms dels llocs complets per no fer-ne publicitat gratuïta, hi ha diversos indrets com aquests a Catalunya, i en especial a l'àrea metropolitana. Per exemple una antiga masia amb capella dessacralitzada fa anys, l'aprofiten per fer el «servei complet»: a part de servir l'àpat, el jutge de pau o autoritat local o un mossèn amic dels contraents oficia a la capella la cerimònia. Tot i la cura que hi solen posar les empreses, s'ha conegut algun cas que l'oficiant ha estat substituït per un actor contractat, i no només en el cas de l'alcalde o el jutge sinó en tema molt més greu.

ESPAI ASTRONÒMIC

A l'hora si fa sol

Catalunya ofereix un bon mostrari de rellotges solars, altrament dits «quadrants», des dels més sobris fins als més sofisticats. La majoria estan instal·lats a les façanes de masies, però els edificis antics de culte religiós també n'acostumen a tenir. A Barcelona mateix n'hi ha un munt, dels quals es poden destacar el de la Casa de les Punxes, el polièdric del convent dels Àngels i el de la platja de la Vila Olímpica. Malauradament la població en general fa poc cas d'aquests elements, quan n'hi ha d'un gran valor, no tan sols astronòmic sinó també artístic.

La tècnica de construcció de rellotges solars (també n'hi ha de lluna, però són molt més complicats de construir) és la gnomònica, i tot i ser una activitat artesana basada en conceptes científics, s'aparella amb l'art, ja que si un quadrant solar a més d'estar ben construït posseeix qualitat artística gaudirà d'un valor afegit. També s'hi pot conjugar la part literària amb una frase o rodolí al·lusiu al pas del temps.

La Terra, com qualsevol altre astre, no descriu una òrbita perfectament circular a l'entorn del Sol; és lleugerament el·líptica, amb el Sol en un dels focus. Aquesta excentricitat ocasiona variacions en la velocitat de

Rellotge de sol a Castellbisbal, Parròquia de Sant Vicenç.

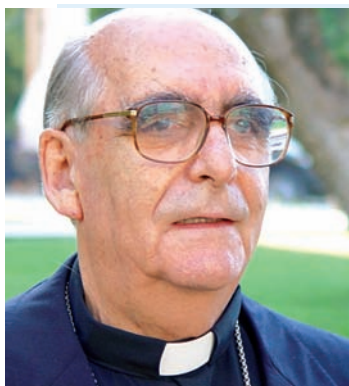
Jaume Sacasas
i Domènech

Divulgador d'astronomia

translació i avançaments o endarreriments del pas del Sol pel meridià. La diferència pot arribar a ser de 16 minuts el 2 de novembre, i només coincideix exactament els dies 15 d'abril, 14 de juny, 1 de setembre i 24 de desembre. Si aquestes diferències horàries s'anoten en un gràfic en resulta una corba sinuosa coneguda com a «equació del temps».

L'equació del temps representada a la superfície de la Terra forma una figura en forma de vuit (8), anomenada «analema». Aquest paràmetre és important per a la construcció de quadrants perquè marquin l'hora precisa. N'hi ha que estan construïts sense tenir en compte aquest valor, per la qual cosa no donen l'hora exacta. També són molts els que tenen l'estilet «gnòmon» mal orientat, el qual forçosament ha d'estar paral·lel a l'eix de rotació de la Terra. Cada rellotge és únic, i s'ha de construir expressament per al lloc on ha d'anar instal·lat. A Barcelona hi ha la Societat Catalana de Gnomònica que aglutina els interessats per aquesta temàtica, la finalitat de la qual és localitzar i documentar-los i assessorar la construcció i restauració dels malmesos.

En el decurs d'aquests mesos d'estiu, anirem publicant una sèrie d'articles on s'exposen alguns exemples de la relació fecunda que hi ha hagut en la història recent entre sacerdots i artistes

EL BISBE TEODOR ÚBEDA I MIQUEL BARCELÓ

AMISTATS FECUNDES

Un retorn als orígens

Jaume Aymar i Ragolta
Director

Teodor Úbeda Gramage (Ontinyent, 1931 - Palma, 2003), que fou bisbe de Mallorca durant trenta anys, del 1972 al 2002, i que es va caracteritzar per aplicar a l'illa el Concili Vaticà II, va ser un dels promotors de l'encàrrec de la nova decoració de la capella del Santíssim o de Sant Pere de la catedral de Palma al pintor mallorquí Miquel Barceló Artigues (Felanitx, 1957).

La primavera de l'any 2000 la Universitat de les Illes Balears va proposar la concessió del doctorat *honoris causa* a l'artista Miquel Barceló i aquest va acceptar a canvi de fer alguna obra per a Mallorca (feia anys que somniava a treballar per a la catedral de Palma). Barceló és un dels pintors contemporanis de més projecció internacional. Premi d'Arts Plàstiques d'Espanya i premi Príncep d'Astúries de les Arts, la seva obra és present en les col·leccions més prestigioses i als museus més impressionants del món.

El mes de juliol del 2000 al Palau Episcopal de Palma, el bisbe Teodor va rebre la visita de Barceló acompanyat pels representants de la Universitat, Mercè Gambús, Catalina Cantarellas i Biel Mesquida. També hi foren presents el degà-president del Capítol Catedral, el delegat diocesà de Patrimoni Cultural, Pere Joan Llabrés, i el conseller Damià Pons. Fou allí on es parlà per primera vegada de la intervenció de l'artista a la catedral. Després de múltiples propostes, es va acordar la reforma de la capella del Santíssim a la nau lateral dreta que, per la seva mediocritat, contrastava amb la magnificència de l'absis major, decorat per Antoni Gaudí i la capella del Corpus Christi, presidida pel magnífic retaule barroc de Jaume Blanquer. Des de l'any 2001 es van anar concretant els trets característics del projecte. Es va decidir que el programa iconogràfic estigués basat en el capítol sisè de l'evangeli de Sant Joan: la multiplicació dels pans i els peixos i el discurs eucarístics.

Segons la Dra. Rosa Ribas, l'obra de Barceló «és com una mena de retorn als orígens i l'artista crea la vida a partir del fang, un material ancestral». El gran retaule, com una pell de ceràmica, té una superfície de 300 metres quadrats i 16 metres d'alçada que cobreixen gairebé la totalitat de l'estructura

arquitectònica de l'absis. L'artista va triar materials antics (pedra, vidre i ceràmica), tractats amb tècniques modernes. Es va modelar en panys sencers d'argila, esquerdada posteriorment durant el procés d'assecatge, la qual cosa va produir una fragmentació que dona a l'obra l'aspecte d'un gran trencaclosques. L'ambientació es completa amb el mobiliari litúrgic i cinc vitralls dissenyats també per Barceló. L'obra ceràmica és un tríptic en tres seccions: al mur esquerre, el mar; al dret, la terra i al central, la humanitat presidida per la imatge de Crist ressuscitat.

El gran retaule, com una pell de ceràmica, té una superfície de 300 metres quadrats i 16 metres d'alçada

En el mural esquerre, el mar puja i acaba amb una onada gegantina vertical, que transporta diversos fruits del seu si: congres, galls, algues, llobarros, musclos, rajades, eriçons, pops, emperadors, bandades de sardines... Al mural de la dreta, els fruits de la terra: un hort exuberant ple de fruits i hortalisses: síndries, carabasses, raïms, magranes, figues, llimones, albergínies, muntanyes de pans de formes distintes i gerres plenes de vi. Al centre, sobre un munt de calaveres, i a banda i banda del sagrari, les sis gerres de les nocces de Canà. Una d'elles, tombada, aboca el vi sobre les calaveres. Al bell mig, damunt del sagrari, la icona lluminosa de Crist ressuscitat de les mateixes mides de l'artista.

Una de les tècniques més habituals de Barceló era usar una càmera de vídeo i un monitor, de manera que quan es trobava a la part de darrere del mural podia veure les formes produïdes per les seves manipulacions amb les mans, amb els palmells (cops de puny, cops de peu, incisions, arrugues, forats... El pintor va declarar que «la pell ceràmica és un gran memoràndum de la meva iconografia personal (...) cada dia improvisava, m'inventava.»

Rosa Ribas, en el seu acurat estudi sobre l'obra de Barceló (Claret Barcelona, 2011), publica com a pròleg un escrit del bisbe Teodor uns anys anterior: «En la nostra cultura actual (...) sovint es prioritza la impressió per sobre de la realitat i així el contemplador es veu privat del gaudi que provoca el contacte d'ànima a ànima entre l'artista i la seva obra. És la invitació a entrar en el misteri amagat entre els universos simbòlics vehiculats per l'art. Al cap i a la fi, sigui entès de la manera que sigui, el misteri continua essent l'objectiu de l'estètica, que n'esdevé la meditació.» I continuava: «El creient hi trobarà una font fluïda de motius per a la contemplació, la qual cosa farà que se submergeixi en el continent inesgotable de l'experiència del Déu-amb-nosaltres amagat al Sagrari. El no-creient veurà de manera molt més fonda coses i coses que a simple vista li poden passar desapercebudes i així comprendrà amb major fondària allò que les imatges bellíssimes de Barceló posen al nostre abast.»

El bisbe morí el 18 de maig del 2003, sense veure acabada la reforma de la capella i fou enterrat en aquest mateix espai sagrat on havia promogut l'originalíssima intervenció de Miquel Barceló.

Paraula i vida

Juníper Serra, un gran missioner

Dintre d'un mes exactament, el 23 de setembre, el papa Francesc canonitzarà un gran missioner mallorquí: fra Juníper —Ginebró— Serra (1713-1784). Sant Joan Pau II el beatificà el 25 de setembre de 1988. Aquest franciscà esdevindrà el primer sant mallorquí, amb permís del beat Ramon Llull. Aquí és poc conegut, a diferència dels Estats Units, on és l'únic espanyol que té una estàtua en el National Statuary Hall, al Capitoli, on resideix el poder legislatiu dels Estats Units. Representa l'Estat de Califòrnia. Precisament, el Papa el canonitzarà al National Shrine de Washington, basílica del santuari nacional de la Immaculada Concepció, en el marc del seu viatge als Estats Units. El Sant Pare ha volgut reconèixer així la gran feina d'evangelització que va fer aquest franciscà mallorquí a tot l'oest dels Estats Units. D'altra banda, el passat 2 de maig, el papa Francesc va voler celebrar una missa al Pontifici Col·legi Nord-americà de Roma, en una jornada de reflexió dedicada a recordar aquest

beat franciscà nascut a Petra, Mallorca, el 1713, fundador de la missió de l'Alta Califòrnia. És l'any 1749 quan vint missioners franciscans parteixen plens d'il·lusió cap al virregnat de la Nova Espanya, nom colonial de Mèxic. El grup arriba al port de Veracruz els primers dies de desembre. Un dels membres del grup és Juníper Serra, que té 36 anys. Els primers nou anys es dedica a predicar l'Evangelí als indígenes de Santiago Xalpan, a Querétaro. Amb la doctrina cristiana els ensenya els coneixements bàsics d'agricultura i ramaderia. Després de l'expulsió dels jesuïtes que vivien a Nova Espanya, el mallorquí rep l'ordre de posar-se al capdavant d'un grup de setze missioners que atindrà la població indígena i europea de les Califòrnies. La primera fundació espanyola fou la missió de San Diego de Alcalá, seguida per nou missions més impulsades per Serra. Aquí va donar la veritable mesura de colonitzador i missioner. Quan arribaven a un lloc convenient aixecaven una capella, unes cabanes per a residència dels

freres i un petit fortí protector contra possibles atacs. Acollien els indígenes que s'aproximaven moguts per la curiositat i, quan s'havien guanyat la seva confiança, els convidaven a establir-se en les proximitats de la missió. El 1784 fra Juníper Serra mor a la missió de Sant Carles Borromeu, a Monterrey, Califòrnia. A la basílica d'aquesta missió descansen les despulles de qui està considerat el fundador de Califòrnia. A l'Alta Califòrnia el seu èxit fou enorme, ja que va crear vint-i-quatre noves missions. Va ser criticat, però la seva santedat es manifestà en defensar els indígenes de les ambicions de soldats, colons i representants dels poders polítics. Quan arribava a un nou indret, plantava la creu i treballava per fer justícia als pobres i els humils. Els seus mitjans eren escassos, però la seva fe era molt gran. Per això aquelles missions inicials creades pel nou sant mallorquí creixerien fins a convertir-se en ciutats importants com Los Angeles, San Francisco, San Diego o Sacramento.

Lluís Martínez Sistach

Cardenal, arquebisbe de Barcelona

Als quatre vents

Estimar els enemics

Tot seguit de les Benaurances, l'Evangelí de sant Lluç recull un ensenyament de Jesucrist que bé podria considerar-se el nucli de la seva doctrina: «A vosaltres que escolteu, jo us dic: estimeu els vostres enemics, feu bé als qui us odien, beneïu els qui us maleeixen, pregueu pels qui us calumnien.» I perquè no quedin dubtes que aquest ensenyament supera l'actitud de venjança i concretament la llei del talió, afegeix exemples: «Si algú et pega en una galta, para-li també l'altra, i si et vol prendre el mantell no li neguis el vestit» (Lc 6,27-29).

Això és excessiu!, podríem pensar. Qui és capaç de fer això? La resposta la dona el mateix Jesús amb la seva vida, sempre coherent amb les seves paraules. Ell mateix es va oferir als qui li volien mal, es va deixar clavar a la creu i les seves últi-

mes paraules van ser de petició de perdó per als seus botxins. Va ser, a imitació seva, el que va fer Esteve en la primera hora del martiri cristià, i tants altres sants.

L'actitud de perdó i de no respondre a la violència amb violència ha tingut exemples molt assenyats en personatges de la vida pública del segle XX, com Gandhi, Luther King, Nelson Mandela... Tots ells van reconèixer la inspiració en el sermó de les Benaurances i en les paraules de Jesucrist sobre l'amor.

Mandela fa aquesta reflexió a l'última pàgina de la seva autobiografia: «Els llargs anys de combat per la llibertat del nostre poble es van convertir en lluita per la llibertat de tots: blancs i negres. Vaig saber que l'opressor necessita ser alliberat tant com l'oprimit, perquè aquell és presoner de

l'odi, mira a través dels barrots del seu prejudici i la seva estretor de mires.»

El cristià que renuncia a ser venjatiu, no és per això una persona que hagi d'acollir-ho tot passivament. Té la possibilitat, fins i tot el deure moltes vegades, de fer valer els seus drets com qualsevol ciutadà. El que no pot fer és deixar-se portar per la ira, per la set de venjança, per un instint primitiu de fer mal als altres encara que s'hagin portat malament amb ell. Reivindicar drets i no venjar-se són actituds compatibles. Fray Luis de León va ser desposseït de la càtedra de Salamanca per rivalitats acadèmiques que el van portar a la Inquisició. Quan, cinc anys després, la va recuperar, va allargar la mà al seu difamador, va avançar cap a la tribuna i va pronunciar la famosa frase, com tancant un parèntesi: «Decíamos ayer.»

Jaume Pujol Balcells

Arquebisbe de Tarragona i Primat

Inici

Edició digital 2015

Hemeroteca

Promocions

Aquesta Setmana

Església Catalunya

Església Espanya

Església Món

Vaticà

La Bona Notícia
també
a internet

www.catalunyacristiana.cat

ENTRA A LA PÀGINA WEB
I CONSULTA LA NOSTRA
HEMEROTECA.
HI TROBARÀS 35 ANYS
DE PREMSA RELIGIOSA.

Catalunya Cristiana col·labora amb

Calendari de la setmana

Lectures de la missa, santoral i altres celebracions (CICLE LITÚRGIC B; FERIAL I)

TEMPS ORDINARI

(SALTERI: SETMANA 1)

AGOST

23. DIUMENGE

Diumenge XXI de durant l'any, Verd. Lectures: Josuè 24,1-2a.15-17.18b / Salm 33 / Efesis 5,21-32 / Joan 6,60-69
SANTORAL: Felip Benici, prev.; Rosa de Lima, rel.

24. DILLUNS

Sant Bartomeu (F), Vermell. Lectures: Apocalipsi 21,9b-14 / Salm 144 / Joan 1,45-51
SANTORAL: Àurea, vg. i mr.; Emília de Vialar, rel. i fund.

25. DIMARTS

Fèria, Verd. Lectures: 1 Tessalonicencs 2,1-8 / Salm 138 / Mateu 23,23-26. O bé: **Sant Lluís de França** (ML), Blanc; Lleida i Urgell: **Sant Josep de Calassanç** (MO), Blanc.
SANTORAL: Genís, mr.; Patrícia.

26. DIMECRES

Santa Teresa de Jesús Jornet (MO), Blanc. Lectures: 1 Tessalonicencs 2,9-13 / Salm 138 / Mateu 23,27-32
SANTORAL: Balduí, monjo; Cesari d'Arles, b.; beat Juníper Serra, prev.; Zeferi, p. i mr.

27. DIJOUS

Santa Mònica (MO), Blanc. Lectures: 1 Tessalonicencs 3,7-13 / Salm 89 / Mateu 23,42-51

28. DIVENDRES

Sant Agustí (MO), Blanc. Lectures: 1 Tessalonicencs 4,1-8 / Salm 96 / Mateu 25,1-13
SANTORAL: Hermes, mr.; Julià, mr.

29. DISSABTE

Martiri de Sant Joan Baptista (MO), Vermell. Lectures: 1 Tessalonicencs 4,9-12 / Salm 97 / Marc 6.17-29
SANTORAL: Adelf, b.; Sabina, mr.

Lectures bíbliques

Diumenge XXI de durant l'any

Lectura primera

Js 24,1-2a.15-17.18b

Volem adorar el Senyor, que és el nostre Déu

Lectura del llibre de Josuè:

En aquells dies, Josuè reuní a Siquem totes les tribus d'Israel, i cridà els ancians d'Israel, els seus caps, els seus jutges i els seus magistrats. Es presentaren tots davant Déu, i Josuè digué a tot el poble: «Si no us sembla bé de tenir el Senyor per Déu, escolliu avui quins déus voleu adorar: els que adoraven els vostres pares quan vivien a la regió occidental de l'Eufrat o els déus dels amorreus, al país dels quals viviu. Però jo i la meva família hem decidit d'adorar el Senyor.» El poble respongué: «Mai de la vida no abandonarem el Senyor per adorar altres déus. El Senyor, el nostre Déu, és el qui ens va fer pujar amb els nostres pares de la terra d'Egipte, d'un lloc d'esclavatge; ell obrà davant els nostres ulls aquells grans senyals i ens guardà pertot arreu on anàvem, enmig de totes les nacions que havíem de travessar. També nosaltres, doncs, estem decidits a adorar el Senyor, que és el nostre Déu.»

Salm responsorial

33

Beneiré el Senyor en tot moment,
tindrè sempre als llavis la seva lloança.
La meva ànima es gloria en el Senyor;
se n'alegraran els humils quan ho sentin.

R. *Tasteu i veureu que n'és de bo el Senyor.*

El Senyor es gira contra els malfactors
per esborrar de la terra el seu record.

Els ulls del Senyor vetllen pels justos,
escolta quan criden auxili. **R.**

Així que criden, el Senyor els escolta
i els treu de tots els perills.

El Senyor és a prop dels cors que sofreixen,
salva els homes que se senten desfets. **R.**

Lectura segona

Ef 5,21-32

*Això és un misteri molt gran:
ho dic de Crist i de l'Església*

Lectura de la carta de sant Pau als cristians d'Efes:

Germans, sotmeteu-vos els uns als altres per reverència a Crist. Que les esposes se sotmetin als seus marits, com tots ens sotmetem al Senyor, perquè el marit és cap de la seva esposa, igual que el Crist és cap i salvador de l'Església, que és com el seu cos. Per tant, així com l'Església se sotmet al Crist, les esposes s'han de sotmetre en tot als marits. I vosaltres, marits, estimeu les vostres esposes, tal com el Crist estima l'Església. L'estima tant que s'ha entregat a la mort per ella, per santificar-la: l'ha rentada amb el bany de l'aigua acompanyat de la paraula, i així ha pogut cridar a la seva presència una Església gloriosa, sense taques, ni arrugues, ni res de semblant, tota santa i immaculada. Igualment els marits han d'estimar l'esposa com el seu propi cos. El qui estima la seva esposa és com si s'estimés ell mateix. No hi ha hagut mai ningú que no estimés el seu propi cos. Tothom l'alimenta i el vesteix. També el Crist es porta així amb la seva Església, perquè som membres del seu cos. Per dir-ho amb paraules de l'Escriptura: «Per això

l'home deixa el pare i la mare per unir-se a la seva esposa, i, des d'aquell moment, ells dos formen una sola família.» És un misteri molt gran: ho dic de Crist i de l'Església.

Al-leluia

Jn 6,64,68b

*Les vostres paraules, Senyor, són Esperit i són vida,
vós teniu paraules de vida eterna.*

Evangelí

Jn 6,60-69

*Senyor, a qui aniríem?
Només vós teniu paraules de vida eterna*

Lectura de l'evangelí segons sant Joan:

En aquell temps, molts que fins aleshores havien seguit Jesús digueren: «Aquest llenguatge és molt difícil! Qui és capaç d'entendre'l?» Jesús coneixia interiorment que els seus seguidors murmuraven d'això, i els digué: «Us escandalitza això que us he dit? Què direu si veieu que el Fill de l'home puja on era abans? L'Esperit és el qui dona la vida. La carn no serveix de res. Les paraules que jo us he dit són Esperit i són vida. Però entre vosaltres n'hi ha alguns que no creuen.» Des del principi Jesús sabia qui eren els qui creien i el qui l'havia de traïr. Després afegí: «Per això us he dit abans que ningú no pot venir a mi si el Pare no li concedeix aquest do.» Després d'aquell moment, molts dels qui l'havien seguit fins aleshores l'abandonaren i ja no anaven més amb ell. Jesús preguntà als dotze: «Vosaltres també em voleu deixar?» Simó Pere li respongué: «Senyor, a qui aniríem? Només vós teniu paraules de vida eterna, i nosaltres hem cregut i sabem que sou el Sant de Déu.»

Comentari de la Paraula

Josep Rius-Camps

Teòleg i biblista / riuscamps@yahoo.es

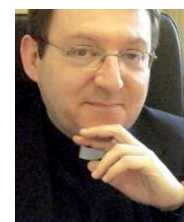
També vosaltres us en voleu anar?

La present pregunta és de rabiosa actualitat. Es troba cap al final de l'amplíssim midraix que féu Joan adreçant-se a una comunitat judeocreient a partir del relat premarcà sobre la compartició dels pans i dels peixos. Es tracta d'un comentari centrat en el sentit simbòlic del pa que ens dóna Jesús, la seva ensenyança sobre el Regne de Déu amurada d'Esperit Sant. No era aquest el sentit que donaven al pa els jueus que identificaven el manà que els donà Moisès amb la Llei ni el que pretenien donar-li els deixebles, en nombre de cinc mil homes adults preparats per fer un alçament messiànic. Les explicacions que acaba de donar Jesús a la sinagoga de Cafarnaüm no han apaivagat els ànims: «Molts dels seus deixebles, en sentir-lo, digueren: "És dur aquest llenguatge. Qui el pot escoltar? Quan, doncs, veié Jesús que murmuraven entre ells de tot això, els digué: "Això us escandalitza? I quan veureu el Fill de l'home que puja allà on era abans?" Una de les darreres frases de Jesús (sobretot en la versió de Beza) els ha escandalitzat: «Si no preneu el cos del Fill de l'home com el pa de la vida, no teniu vida en ell.» Jesús els parla del «cos del Fill de l'home», d'un «home» normal com ells que els dóna a menjar, amb la seva ensenyança, el Projecte que el Pare li ha confiat, i exposa la seva vida per ser-li fidel i conscient que, a la fi, serà lliurat pels uns i pels altres, jueus i deixebles, als Romans com un revoltós. L'han deixat ben sol: «Digué Jesús als Dotze: Per ventura també vosaltres us en voleu anar?», com havien fet els jueus. Les paraules de Pere, que a la fi renegarà d'ell, no passen de ser bones intencions: «Li digué Simó Pere: "Senyor, amb qui ens n'anirem? Tu tens paraules de vida eterna, i nosaltres ja creiem i hem reconegut que tu ets el Sant de Déu."» Amb quin to ha pronunciat «el Sant de Déu», que designa el Messies, el Rei ungit? Recordem que Jesús es retirà tot sol a la muntanya quan el volien fer Rei. Els tons són molt importants...

Els sacraments de la salvació

Jaume González Padrós

Director de l'Institut Superior de Litúrgia de Barcelona

Davant una temptació tostemps present, i que consisteix a pensar que la relació amb Déu i la salvació eterna és quelcom que podem auto gestionar, l'Església ens ensenya, en fidelitat al seu Mestre, «que, per als creients, els sacraments de la Nova Aliança són necessaris per a la salvació» (Catecisme 1129). Així doncs, acceptar amb massa facilitat l'estatut de «catòlic no practicant», és a dir, de persona que no celebra els sacraments, és afirmar el contrari del que proclama l'Església. Seria tant com assegurar que hom pot conèixer la voluntat de Déu, adherir-s'hi amb els sentiments i la voluntat, respondre-hi lliurement, i viure una existència tota donada a l'amor de Déu i dels germans, sense l'auxili de la gràcia divina, amb les soles forces humanes. Admetre això és, sens dubte, admetre un error complet.

Però la veritat és que necessitem dels sacraments, perquè necessitem que Algú ens toqui interiorment a través de les realitats humanes, tot respectant la nostra antropologia, i ens comuniqui aquella llum i aquella força que no poden venir de nosaltres mateixos, sinó de qui és la Llum i la Força. És aquí on els sacraments es fan indispensables. Ells «confereixen la gràcia que signifiquen» quan els celebrem dignament

a l'interior de la fe (cf. Catecisme 1127). És a dir, que són eficaços perquè no són obra nostra, sinó del Crist, que hi actua. Per això foren instituïts per Ell mateix.

El concili Vaticà II afirma, en la Constitució litúrgica que, per realitzar l'obra de la redempció, «Crist és sempre present en la seva Església, sobretot en l'acció litúrgica» (SC 7). «És Ell qui actua en els seus sacraments per tal de comunicar la gràcia que el sacrament significa» (Catecisme 1127). I el Pare escolta sempre la pregària de l'Església del seu Fill, en l'epiclesi de cada sacrament, i vessa sobre ella el foc de l'Esperit Sant, que transforma en vida divina allò que és sotmès a la seva potència. És per això que el concili, en el text abans esmentat, afirma que «tota celebració litúrgica, pel fet de ser obra de Crist sacerdot i del seu Cos, que és l'Església, és acció sagrada per excel·lència, amb una eficàcia que, en el mateix títol i el mateix grau, no la iguala cap altra acció de l'Església».

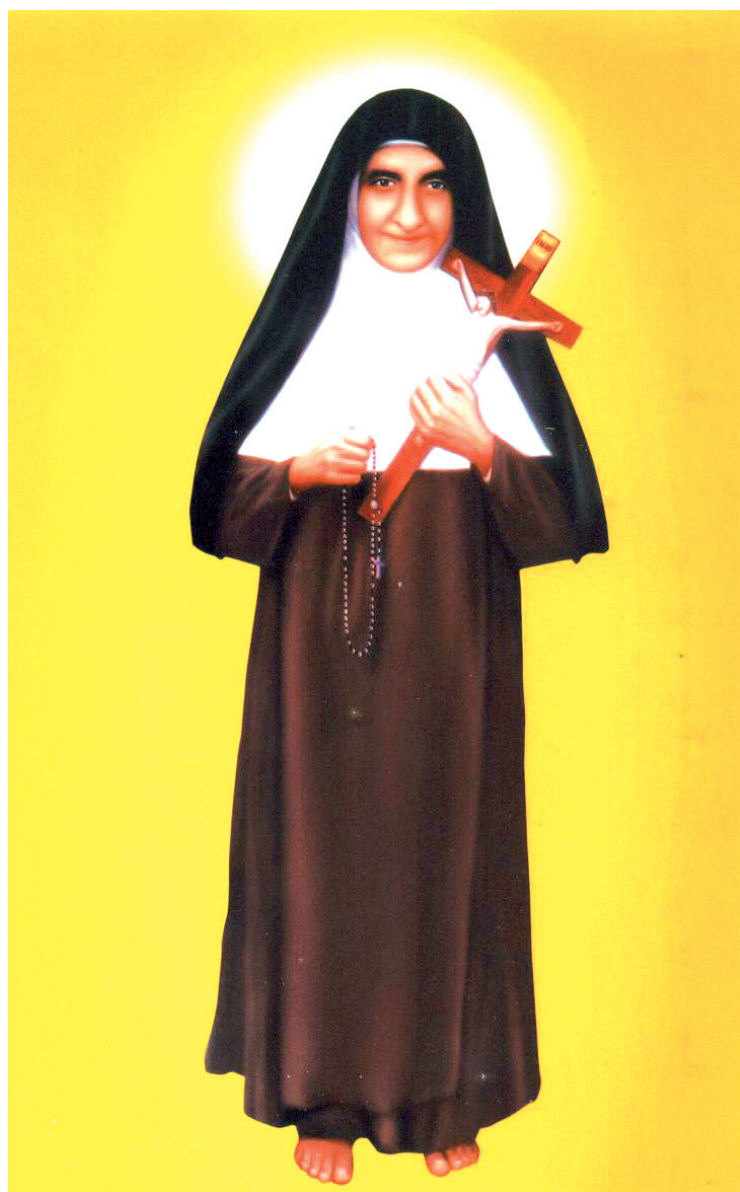
Així, doncs, la pregunta «per què la litúrgia és

una acció sagrada?» té una resposta lògica i immediata: perquè ella no és obra humana sinó de la Santa Trinitat, a favor de la nostra salvació eterna. I «per què és necessària la litúrgia per a la nostra salvació?» també es respon sense dificultats: perquè ningú no se salva a si mateix; el Senyor afirmà que als homes això ens és impossible (cf. Mc 10, 27), i, per tant, tenim necessitat de ser salvats per Aquell que ho pot tot i que ha vençut el pecat i la mort.

I aquesta salvació apunta cap «allò que no veiem i dura per sempre» (cf. 2 Co 4, 18), de tal manera que «en els sacraments del Crist, l'Església ja rep les arres de la seva herència, ja participa de la vida eterna» (Catecisme 1130), per bé que en aquest món vivim sempre «en expectació de la benaurada esperança i de la manifestació de la glòria del gran Déu i Salvador nostre Jesucrist» (Tt 2, 13). En tota celebració litúrgica, doncs, es fa present el gemec de l'Esperit en l'Església, que suplica el retorn del seu Senyor. *Marana tha!* (1Co 16, 22). Veniu, Senyor Jesús! A aquest Senyor i Déu nostre, Jesucrist, els sacraments ens hi uneixen vitalment per l'Esperit d'adopció que ens divinitza. Vet aquí perquè l'Església ensenya que els sacraments són necessaris per a la salvació.

El sant de la setmana

Per Eduard Brufau

Santa Eufràsia Eluvathingal

- ✓ Nascuda a Edathuruthy, sud de l'Índia, el 1877
- ✓ Carmelita d'una intensa vida espiritual
- ✓ Com a superiora va dur una vida exemplar
- ✓ Va morir a Ollur, sud de l'Índia, el 1952
- ✓ Canonitzada l'any passat pel papa Francesc

L'estat de Kerala, al sud-oest de l'Índia, ha tingut des dels primers segles de l'Església una nombrosa comunitat cristiana, una part de la qual és catòlica de ritu oriental. A aquest grup pertanyia la santa d'avui.

Filla d'una família benestant, Rosa Eluvathingal va poder estudiar amb les carmelites. D'adolescent va sentir la crida a la vocació religiosa i quan tenia vint anys va entrar a la mateixa comunitat que l'havia educada, on va prendre el nom d'Eufràsia. Tenia una vida interior intensa, cosa que va cridar l'atenció del sacerdot que assistia la comunitat, que li va aconsellar que escrivís un diari espiritual. Santa Eufràsia es distingia per la humilitat, l'esperit de servei i la pregària fervent, per la qual cosa l'any 1913 va ser escollida superiora de la comunitat. En aquest càrrec es va distingir per conduir les religioses com una veritable mare. En els seus escrits no hi ha constància de grans fenòmens místics; la santedat d'aquesta carmelita rau en haver fet de la seva vida quotidiana una vida de pregària, humilitat i servei, a semblança de la vida de Crist.

Barcelona

Església de portes obertes als barris de Bellvitge i el Gornal

Xavier Loza substitueix M. del Carmen de la Fuente al capdavant de la Fundació La Vinya

Samuel Gutiérrez

L'Hospitalet de Llobregat

«Som l'acció social de l'Església als barris de Bellvitge i el Gornal.» Aquesta és la carta de presentació de la Fundació La Vinya, entitat que va néixer fa gairebé 20 anys a l'Hospitalet de Llobregat i que continua fidel a la seva intuïció primera: «Les circumstàncies i la realitat dels barris han canviat molt, però La Vinya es manté ferma en la seva voluntat de ser una comunitat cristiana ben arrelada als barris que vol servir als seus germans més desfavorits.» Són paraules de M. del Carmen de la Fuente, directora de l'entitat des del 2005 que ara inicia un nou repte professional al capdavant d'una altra fundació d'acció social: Migra Studium. «Han estat anys molt bonics en els quals hem treballat de valent —afirma també—. La Fundació s'ha consolidat i ha esdevingut un referent en aquests barris. Des dels inicis hem anat fent canvis en els projectes o focalitzant les forces més en un àmbit o en un altre en funció de les necessitats, però fem el que fem, sempre hem estat gent que vol estar al costat de la gent. Aquest és el nostre ADN, que, en realitat, és l'Evangeli mateix.»

Xavier Loza és des del mes de juny passat el nou director de La Vinya. Coneix l'entitat, per a la qual ja treballava com a responsable de les activitats d'infància, i se l'estima. «La Vinya és el resultat d'un somni pels barris de Bellvitge i el Gornal —explica—: que totes les persones que hi viuen puguin tenir una vida lliure i digna. Treballem cada dia per aconseguir-ho, en comunitat, amb persones voluntàries que creuen en un món millor i que entreguen el millor d'elles mateixes al servei d'un projecte més gran.»

M. del Carmen de la Fuente i Xavier Loza.

Estimar i servir

El relleu al capdavant de Fundació La Vinya és un bon moment per repasar la història d'una realitat pionera a Catalunya, gairebé profètica, que pot esdevenir model per a altres parròquies. A les comunitats cristianes de Bellvitge i el Gornal fa molts anys que es treballa conjuntament, com a agrupació de parròquies, i com a conseqüència d'aquesta interacció va sorgir l'any 1998 l'associació La Vinya,

L'ànima de La Vinya són els voluntaris. Ells són la saba que la fa créixer cada dia més vigorosa

que més tard esdevindria fundació. L'objectiu era molt clar: estimar i servir millor les persones que ho passen malament al barri.

Acostumats a la lluita contra les injustícies i a la reivindicació dels drets fonamentals de les persones, les comunitats cristianes de l'Hospitalet han estat sempre molt actives en el camp de l'acció social. Per això les paraules avui del papa Francesc els ressonen amb una força especial: Església en sortida, anar a les perifèries, hospital

Els projectes per infància en risc han estat sempre prioritaris per a la fundació.

El barri de Bellvitge ha patit durament les conseqüències de la crisi.

M. DEL CARMEN DE LA FUENTE:

«No podem anunciar la fe si no fem un servei a les persones més desfavorides dels nostres barris»

XAVIER LOZA:

«La Vinya és el resultat d'un somni per aquets barris que totes les persones que hi viuen puguin tenir una vida lliure i digna»

L'educació en el lleure és una eina privilegiada per a la transmissió de valors.

de campanya, Església pobra i per als pobres... És el que han estat fent tota la vida, amb la convicció que l'Evangeli sempre empeny en una doble direcció: cap a Déu i cap als germans. «No podem anunciar la fe si no fem un servei a les persones més desfavorides dels nostres barris —afirma De la Fuente— la promoció de la justícia i l'anunci de la fe van units. És una exigència evangèlica!»

Un dels secrets de l'èxit de la fundació és el seu equip de voluntaris. Ells són l'ànima de La Vinya, la saba que la fa créixer cada dia més vigorosa. Més de 200 persones hi col·laboren perquè els projectes i serveis de l'entitat arribin a les persones que més ho necessiten. Un cop a l'any se celebra la Festa de la Vinya, en la qual els voluntaris comparteixen missa i àpat frater, com a signe de la vida i els somnis també compartits. La mateixa M. del Carmen de la Fuente, filla del barri del Gornal, va començar a col·laborar amb La Vinya com a voluntària als inicis de l'entitat: als casals d'estiu, visitant veïns del barri a la presó... Més tard la cridarien per fer de directora, tasca que ha desenvolupat en els últims deu anys amb molta il·lusió. Tot i que ara marxa a Migra Studium i comença una nova etapa, La Vinya serà sempre «la nineta dels seus ulls». «La valoració d'aquests deu anys és absolutament positiva —assegura—. Estic molt agraïda a tothom perquè aquí he pogut donar el millor de mi mateixa.»

Al costat de les persones

A partir d'un arrelament molt fort en el territori i del contacte real amb la gent del barri, els membres de La Vinya han pogut anar descobrint quines eren les necessitats més urgents en cada moment. Al llarg dels anys el ventall de necessitats s'ha anat ampliant, i el que inicialment era sobretot ajuda fraterna, a través dels bancs dels aliments, i suport a la infància, amb els esplais i el reforç escolar, avui ha esdevingut tota una sèrie ben estructurada de projectes agrupats en tres àmbits: formació i promoció per a persones adultes i gent gran, ajuda fraterna i infància en risc. L'entitat disposa de banc d'aliments i d'un centre obert

per a infants i joves. També proposa activitats per a la gent gran, formació per a nouvinguts o persones en atur, assessorament psicològic i jurídic... Un dels serveis més discrets, però al mateix temps més satisfactori, és la visita que es fa a persones del barri que estan a les presons. «És un projecte molt bonic —confessa De la Fuente—, que expressa molt bé el que La Vinya és. Portem a les presons la presència de la comunitat cristiana. Això és preciós! És portar esperança o no n'hi ha.»

Amb el canvi de cicle ben segur que sorgiran nous projectes i necessitats, però no canviarà l'essència d'una entitat abocada per naturalesa en el servei als altres. Per això un dels reptes més grans serà «seguir sumant persones a la nostra missió», afirma el nou director Xavier Loza, «cal continuar teixint dinàmiques de solidaritat entre els veïns dels barris i adaptar-nos en la mesura del que ens sigui possible a les noves necessitats que aflorin en el futur».

Els efectes de la crisi tenen a l'Hospitalet de Llobregat un rostre particularment dramàtic. Pels carrers amples de Bellvitge i el Gornal, pels seus bars i tavernes, deambulen les víctimes d'una crisi que per a molts no ha fet més que començar. L'atur de llarga durada, en persones d'entre 40 i 55 anys és particularment alarmant, sobretot perquè fa trontollar famílies senceres. «Cada dia atenem persones que han quedat molt colpejades i que no tenen cap horitzó de millora —constata Loza—. La nostra societat sembla entestada a generar noves formes d'exclusió i noves fronteres socials i econòmiques que separen gran part de la població i la condemnen a viure sense esperança.» Precisament aquesta esperança és la que La Vinya vol recuperar: «És bàsic que ens impliquem, que siguem capaços de generar dinàmiques diferents i de demostrar que un món diferent és possible.»

Nous projectes

Entre els nous projectes que s'han posat en marxa darrerament destaca l'obertura d'un banc de llum. L'objectiu és que els veïns d'aquests barris ajudin a d'altres que pateixen pobresa

energètica i que no poden afrontar els rebuts de llum, gas i aigua. Ja fa uns quants anys que La Vinya destina una bona quantitat de diners a atendre aquesta necessitat, i ho continuarà fent, però l'increment de la demanda ha estat tan gran últimament que s'han vist obligats a aguditzar l'enginy i «activar la solidaritat de tota la comunitat en un projecte comú».

Des de la Fundació La Vinya, entitat vinculada al sector social de la Compa-

nyia de Jesús, estan convençuts que la solidaritat és un benefici per a tothom, per a la persona ajudada i per a qui ajuda: «La solidaritat pot ser una eina transformadora de la nostra realitat social i participa així en l'esperança d'un món més just.» Acollir, atendre i acompanyar són els tres verbs que els voluntaris de La Vinya conjuguen cada dia en la seva vocació de servir i estimar. És l'Evangeli qui els empeny en aquesta direcció...

cerers
des de
1862

CERABELLA

P.I. Can Clapés, 08181 Sentmenat (Barcelona)
T. 93 715 31 02 / Fax 93 715 02 51
CERERIA ABELLA
Sant Antoni Abat, 9, 08001 Bcn.
T. 93 441 09 07 / Fax 93 441 70 47
Boters, 5, 08002 Bcn. T./Fax 93 318 08 41
Comte Borrell, 41, 08015 Bcn. T.93 442 93 28

«El món continua sent religiós però de

El sociòleg Joan Estruch ens ajuda a «Entendre les religions»

Carne Munté

Mestre de sociòlegs, Joan Estruch Gibert ha impartit classes durant més de quaranta anys i actualment està jubilat. Ha estat catedràtic de Sociologia a la Universitat Autònoma de Barcelona i director del grup de recerca ISOR (Investigacions en Sociologia de la Religió). Quan ningú no donava gaire credibilitat a la perspectiva sociològica de les religions, Estruch va defensar la seva presència a la universitat pública i la seva importància per entendre la societat. El temps li ha acabat donant la raó. La religió no únicament no ha mort, com van pronosticar Marx i Freud, sinó que ha quedat demostrat que és una característica essencial i permanent de tota la humanitat. Joan Estruch acaba de publicar *Entendre les religions. Una perspectiva sociològica* (Editorial Mediterrània).

De la perifèria a la centralitat. Aquest ha estat el procés de la sociologia de la religió al llarg d'aquests 40 anys a casa nostra?

Sí. Fa quaranta anys era summament perifèrica. Molts professors no entenien que es pogués fer una assignatura de Sociologia de la Religió en una universitat civil. La meua feina era fer veure que per entendre la nostra societat era imprescindible tenir en compte l'element religiós. Avui, sense que es pugui dir que és una matèria central, sí que és important. Des de fa anys la Sociologia de la Religió a Bellaterra és matèria obligatòria.

Satisfet?

Em satisfà molt que el que havia estat una lluita en un desert hagi esdevingut avui un tema que forma part de les agendes públiques, del qual es parla amb normalitat. Subsisteixen encara reduïdes, d'una banda, de nostàlgics que no accepten les circumstàncies actuals i que voldrien tornar al passat i, de l'altra, del vell anticlericalisme.

Una de les conclusions del llibre és que no hi ha crisi de la religió sinó de les institucions religioses dominants.

A casa nostra estem relativament acostumats a combregar amb una mena de visió general segons la qual la religió va de baixa, està en crisi, tothom se'n desentén. Enfront d'això, jo intento mostrar com el fenomen religiós segueix viu i puja en la majoria de societats del món. És veritat que a Europa, concretament a Catalunya, hi ha una crisi, però ho és de les institucions religioses tradicionals. Sorgeixen cada vegada més noves expressions de la religiositat que no passen pels canals institucionals de l'Església.

La religió és inherent a la persona?

Sí entenem religió en un sentit ampli, per tant, una religió que no està lligada necessàriament a les manifestacions institucionals de la religiositat, és, efectivament, una característica permanent de la humanitat que es dona en totes les societats. Les preguntes pel sentit de la vida són indefugibles i, en un moment o altre, tothom se les fa. I aquesta és la pregunta típicament religiosa. Com deia Einstein, «la perso-

El sociòleg Joan Estruch és un dels grans experts a Catalunya del fet religiós.

na que es pregunta pel sentit de la vida és una persona religiosa».

Pot haver-hi religió sense divinitat?

Efectivament. L'exemple més clar i menys controvertit és el budisme. Originalment, Buda no parla de la divinitat. És una religió atea. Fora d'aquest exemple i anant a terrenys més polèmics, les persones ens hauríem de preguntar què és sagrat per a nosaltres. Hi hauria evidentment qui diria que el sagrat és Déu, però sortirien molts valors i principis que, pel fet de ser considerats sagrats, revesteixen una dimensió religiosa.

La religió està destinada a transformar-se?

Sí, el món continua sent religiós, i en aquest sentit Marx i Freud s'equivocaven, però ens equivocaríem igualment, i molt, si penséssim que el món continua sent religiós de la mateixa manera que ho ha estat sempre. El món continua sent religiós però de maneres diferents, i avui hem assistit a un procés molt notable de transformació de la religió.

Quina és la principal transformació en l'àmbit catòlic?

L'Església havia tingut durant molt de temps una gran capacitat d'imposar-se al conjunt de la població, mentre que avui aquesta capacitat l'ha perduda. Dit d'una altra manera: la

pertinença religiosa a la nostra societat era obligatòria mentre que avui és un fet voluntari. Aquesta és la transformació més profunda. En certa manera, la figura del papa Francesc entronca amb la que havia estat a començaments dels seixanta la de Joan XXIII. Són molt conscients de la necessitat dels canvis. Després d'un llarg període de frenada de tot el que va representar el Concili Vaticà II, ara hem tornat a un període en què les coses es remouen. Es remouen ja, però aquest moviment quedava oficialment tapat. Ara aquest moviment té lliure curs.

SECULARITZACIÓ

La nostra societat és secular i plural?

Són dos elements que a casa nostra han confluït. A la nostra societat hi ha hagut secularització i pluralisme de manera gairebé simultània, però no a tot arreu coincideixen. La societat nord-americana és molt plural i moderna i, en canvi, poc secular. L'element religiós continua molt present en la vida privada i pública dels membres de la societat nord-americana. A casa nostra, en canvi, hi ha hagut secularització, que ha coincidit en el temps amb l'aparició d'un pluralisme creixent. Però són dos elements que no han d'anar necessàriament lligats. El pluralisme és avui un fenomen més general que no pas la secularització.

Què hem d'entendre per «secularització»?

La secularització es caracteritza per la pèrdua de poder, de prestigi, de capacitat d'influència de les institucions religioses tradicionals. En segon lloc, per una progressiva emancipació de la societat civil respecte de la tutela religiosa. És el que podríem considerar com la progressiva separació entre l'Església i l'Estat. I en tercer lloc, pel fet d'una progressiva privatització del fenomen religiós.

Privatització en quin sentit?

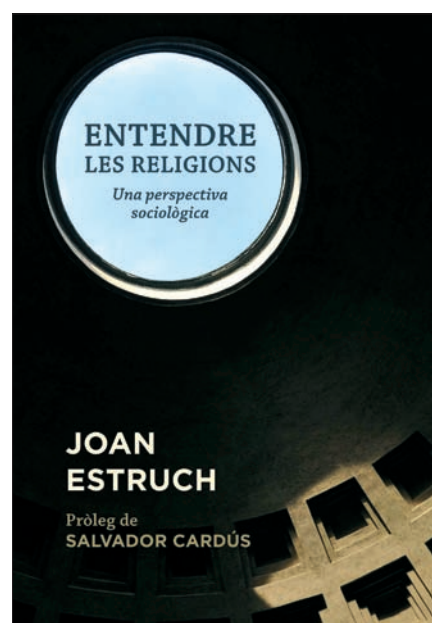
No em refereixo en absolut al fet de tancar o recloure la religiositat a les seves expressions purament privades i particulars, ni a negar la presència pública de l'Església —presència que és incontestable i que és benvinguda. Quan parlo de privatització del fenomen religiós vull dir que els individus tendeixen cada vegada més a viure la religiositat com un afer de consciència i, per tant, com una cosa privada de la seva consciència.

Esdevé així la religió un bé de consum en un mercat de religions?

Té aquesta dimensió, sens dubte, però així com en una societat com els Estats Units aquest fenomen del mercat és clarament important, a casa nostra, tot i que existeix, és una possibilitat relativament teòrica. En la vida quotidiana la gent no s'ho planteja com una opció real. En canvi, allò que sí que es planteja com una opció real és el fet de dir sí o no a l'antic monopoli religiós.

La societat secular és una societat descriptianitzada?

La paraula «descriptianització» no

«Entendre les religions. Una perspectiva sociològica», de l'Editorial Mediterrània.

«El fonamentalisme es mantindrà i té probabilitats de créixer»

manera diferent»

m'agrada, perquè implícitament fa pensar en un model de societat que hauria estat integralment cristiana. I els historiadors ens diuen que aquest model de societat no ha existit mai.

Les arrels cristianes de Catalunya sí que hi són!

Les arrels hi són, i el cristianisme ha estat sens dubte fonamental en la formació de la identitat catalana.

PLURALISME

En una societat cada vegada més plural, com se situa l'Església catòlica?

El catolicisme ha passat de ser l'única religió possible a ser una de tantes, això sí, amb un pes infinitament superior al de totes les altres tradicions religioses. Continua sent molt diferent per entitat, història i dimensions, però és una de tantes i ho serà cada vegada més. Des de les instàncies d'autoritat de l'Església catòlica hi ha una resistència a aquest model d'igualtat i de competitivitat entre les diverses tradicions religioses. Un fet que em crida molt l'atenció és que quan hi ha actes públics en els quals es conviden representants de diverses tradicions religioses, en moltes ocasions, el bisbe del lloc es nega a anar-hi, en tot cas hi envia un delegat. Es nega a ser posat en peu d'igualtat amb els líders de les altres tradicions. I això denota una resistència a aquesta igualació, es vol mantenir una certa posició de privilegi. No hi ha en aquests moments signes que denotin una voluntat d'abandonar les posicions de privilegi.

És una de tantes, però hi ha discriminació respecte de les altres...

El procés de separació Església-Estat no està tancat, sinó que queden temes pendents de resoldre com el finançament de l'Església i l'ensenyament de la religió a les escoles. Si bé l'Estat espanyol va signar convenis de cooperació el 1992 amb les comunitats evangèlica, musulmana i jueva, en el cas de l'Església catòlica, té signats uns acords amb la Santa Seu que tenen rang de tractat internacional. Mentre segueixin vigents és molt difícil que no hi hagi certes formes de discriminació o de privilegi atorgats a l'Església catòlica. Un dia caldrà revisar aquests acords.

I arribarà el dia de tenir un altre tipus d'assignatura a les escoles?

És claríssim. El fenomen de l'analfabetisme religiós és greu i per això és fonamental que hi hagi educació religiosa a les escoles, però des d'una perspectiva no confessional. Mentre els bisbes tinguin la prerogativa de nomenar els professors de religió, no ens en sortirem.

FONAMENTALISME

La societat desencantada de la qual parla al llibre ha substituït la providència per la previsió. Què significa aquest salt?

Significa la convicció que la persona pot en molt bona mesura controlar el destí. En la providència l'actor principal és Déu i nosaltres hi estem sotmesos. En la previsió nosaltres ens fem la il-

A Catalunya avui vivim en un context de pluralisme religiós.

lusió que controlem allò que passa i el nostre destí. Aquesta creença en l'omnipotència de la ciència i de la tècnica es pot absolutitzar i sacralitzar i, per tant, es pot viure des d'una actitud gairebé religiosa. És el fet de pensar que la ciència ens ho resoldrà tot. No només m'explica com són les coses i per què són així, sinó que em diu com he de pensar, com m'he de comportar i què he de creure. Això és caure en el científicisme.

El papa Francesc, a l'encíclica *Laudato si*, parla d'antropocentrisme desviat. Està d'acord en aquesta crítica?

Exacte. Desviat perquè deixa la persona com a únic centre, fent fora la dimensió de misteri que envolta la vida humana. Aquí és on les noves manifestacions del fenomen religiós incideixen més a fons. Penso per exemple en el fonamentalisme protestant, que només posa l'accent en la dimensió de

«No hi ha crisi de la religió sinó de les institucions religioses dominants»

l'experiència i l'emoció religiosa.

Per què tenen tants adeptes?

Bàsicament perquè la nostra societat es veu obligada a viure en un marc d'incertesa, de provisionalitat i d'inseguretat. A molta gent se li fa molt difícil conviure enmig d'aquest entorn. Aleshores, es volen aferrar a

certeses i seguretats absolutes. Tots els fonamentalismes tenen en comú que proporcionen, o ho fan veure, certeses absolutes a les quals aferrar-se, la qual cosa és còmoda perquè ens estalvia l'angoixa del dubte i el fet d'haver de pensar. En una societat com la nostra cada vegada més les grans preguntes s'han de plantejar i replantejar, i la fe religiosa no resol tots els dubtes ni incerteses, sinó que en genera de nous.

Podem concloure que els fonamentalismes apareixen com a resposta a la situació d'incertesa generada pel pluralisme?

Efetivament, el fonamentalisme no és un fenomen propi de nostàlgics d'èpoques passades. No és tradicionalisme religiós. És sobretot un moviment de reacció contra la modernitat, per tant, contra la secularització, el pluralisme i la privatització. No és un fenomen residual que s'acabarà d'aquí a quatre dies, sinó que es mantindrà i que té probabilitats de créixer.

Quina és la medicina que el sociòleg pot receptor?

El sociòleg intenta establir amb lucidesa un diagnòstic de la realitat, però és molt poc de fiar quan ha de fer pronòstics o receptor medecines. Dit això, crec que la principal medicina hauria de ser aprendre a viure i conviure en un marc presidit per la incertesa.

Monoteisme més universalisme és el caldo de cultiu del fonamentalisme?

El fonamentalisme no és exclusiu de les religions monoteistes, però té més probabilitats de sorgir en un context en el qual es parteix de l'afirmació que hi ha un Déu únic. També cal distingir entre una religió particularista com la jueva, que només s'adreça al poble jueu, i una d'universalista com el cristianisme i l'islam. En la mesura en què tenen la voluntat de convertir el món sencer, torna a haver-hi més probabilitats que sorgeixi el fenomen del fonamentalisme.

PRONÒSTIC

Com s'imagina la societat catalana des del punt de vista religiós d'aquí a trenta anys?

Potser el que diré no és tant un pronòstic com un desig. Desitjaria una societat plenament normalitzada des del punt de vista religiós, és a dir, una societat laica, secular, però en la qual hi hagués presència de diferents tradicions religioses capaces de conviure entre elles i de tenir presència pública, sense cap desig ni voluntat d'imposició sobre el conjunt de la societat, sinó simplement fent les seves propostes. Per a mi això seria la normalització de la situació religiosa. Crec que hi estem anant.

En aquest desig seu, com s'hi insereixen les arrels cristianes de Catalunya?

La tradició catòlica és conscient del paper històric que ha fet en la societat catalana i n'ha d'estar orgullosa, però sense que això vulgui dir que s'ha d'imposar per damunt de les altres o que ha d'aspirar a cap forma de monopoli. Fins i tot m'atreviria a dir que ha d'estar disposada a acceptar que, al costat de les arrels cristianes de Catalunya, que hi són i que són fonamentals, es podria parlar també d'unes arrels jueves de Catalunya.

Font de saviesa i transcendència

Diversos editors valoren la situació actual del llibre de temàtica religiosa i espiritual

Miquel Àngel Codina

En una societat dominada pels mitjans audiovisuals que cerca essencialment l'entreteniment superficial amb el mínim esforç, llegir ha esdevingut avui dia una aventura. Una aventura en la qual encara hi ha molta gent que vol sentir-se interpel·lada, de manera profunda i silenciosa, pel misteri de la fe. Els llibres de temàtica religiosa i espiritual atresoren en les seves pàgines tota una sèrie de valors de transcendència. Moltes editorials aposten per aquest tipus de literatura.

EDITORIAL SAN PABLO

«Tothom sap que el llibre en general passa moments difícils: descens de vendes, reducció dels tiratges, dificultat per aconseguir un *best-seller*, oferta superior a la demanda, irrupció de les noves tecnologies, etc. Sens dubte, aquestes dificultats també les té el llibre religiós, i fins i tot alguna més: fort secularisme de la societat, manca de vocacions, envelliment i reducció de sacerdots, religioses i religiosos...», explica Octavio Figueredo, director de l'Editorial San Pablo.

I afegeix: «Cal veure-hi l'element positiu de tot plegat, ja que aquesta situació actual del llibre exigeix als editors ser molt més curiosos a l'hora d'escollir i decidir una publicació, arriscar-se a treballar en noves temàtiques i en nous formats i suports, preguntar-se constantment què cerca el lector, etc.»

Des de la seva fundació, l'Editorial San Pablo té com a objectiu principal «parlar de tot cristianament i parlar a tothom amb tots els mitjans». Segons Figueredo, «aquest contingut ha fet que el catàleg San Pablo sigui per a tots els públics, ric i amplísim en títols i col·leccions. Un catàleg amb llibres, CD, Ebook, DVD... Un catàleg amb productes sobre espiritualitat, teologia, Bíblia, catequesi, literatura, diccionaris i amb una àmplia oferta de publicacions infantils».

«El nostre beat fundador, P. Santiago Alberione, ens va deixar clar des dels inicis de la nostra fundació: "Ni comerciants ni industrials!, sinó Societat d'Apòstols". Ell tenia la certesa que no hi havia necessitat d'un institut o família religiosa per fer indústria, no calia persones consagrades a Déu per fer comerç. Aquesta certesa continua sent avui el nostre «signe d'identitat» i per això els nostres lectors podran trobar qualitat en els continguts i bons preus en tots els nostres productes. Són l'ànima de la nostra editorial», assenyala Octavio Figueredo.

EDICIONES PALABRA

En paraules de José Manuel Bargueño, director comercial d'Ediciones Palabra, «no es pot valorar el panora-

ma actual del llibre de temàtica religiosa, si no esmentem la crisi, que com en altres gèneres també hi és present; i és clar, el papa Francesc. En línies generals, la qualitat dels títols que es publiquen és bona i la influència del Papa també es nota, com passa amb altres aspectes de la societat. A més provoca que moltes persones que no ho feien anteriorment, s'apropin a aquesta temàtica, encara que hi ha el risc que la proliferació de títols sobre la seva figura pugui provocar una saturació del mercat».

En l'actualitat, Ediciones Palabra té «mil títols "vius" en el seu catàleg, que és força diversificat, per a pràcticament totes les edats, ja que abraça matèries tan àmplies com ara l'espiritualitat, l'educació i la família, narrativa, humanitats... Com a denominador comú, cerquem títols que tinguin uns valors positius i que ajudin el lector en la seva formació humana i espiritual».

«Com tota editorial —informa José Manuel Bargueño— també tenim

Els llibres de temàtica religiosa i espiritual atresoren en les seves pàgines tota una sèrie de valors sobre la transcendència

la finalitat d'entendre i fomentar la lectura. En un moment en què cada vegada hi ha menys lectors és primordial la formació de la persona i de la família en el seu conjunt des d'un marc de principis cristians, ja que ens sembla que els llibres en són un excel·lent vehicle.»

PUBLICACIONS DE L'ABADIA DE MONTSERRAT

El P. Josep Massot, director de Publicacions de l'Abadia de Montserrat, opina també que «comparat amb moments anteriors, en aquests darrers anys l'interès pels llibres de caire religiós ha minvat força, sobretot quan es tracta d'obres molt concretes i una mica especialitzades. Es manté, però, la demanda de llibres senzills i comprensibles i, d'altra banda, són ben rebudes, almenys per un públic més selecte, les obres sobre el diàleg interreligiós i sobre religions diverses. Continua la venda de diverses edicions de la Bíblia i, en el nostre cas, hi ha molta gent interessada pels llibres relacionats amb Montserrat, d'una manera o d'una altra».

El públic comprador de llibres de temàtica religiosa i espiritual és «molt variat». El P. Massot comenta que «va des de persones directament relacionades amb l'Església catòlica (sacerdots, religiosos, monges, laics compromesos, membres de centres de catequesi...) fins a d'altres que cerquen resposta a les seves inquietuds religioses, o bé qui estudia la història de les religions o el fenomen religiós en els

seus diversos aspectes».

El P. Josep Massot considera que «Publicacions de l'Abadia de Montserrat no és pròpiament una editorial religiosa, sinó que posseeix un catàleg molt ampli, en el qual tenen cabuda tots els gèneres, amb especial atenció pels temes de tipus cultural (llengua, literatura, història...). Lògicament, però, algunes de les col·leccions són de temàtica religiosa, des del punt de vista de divulgació científica o recerca, i altres col·leccions són de caràcter infantil o escolar, en algun cas també de tipus religiós».

EDITORIAL CLARET

«La situació actual del llibre en general és força delicada per la crisi, i la del llibre religiós no li és aliena; els hàbits de lectura canvien, però no es deixa de llegir», adverteix Marcel·lí López, director de l'Editorial Claret. I confessa que «hi ha una recerca de materials espirituals no necessària-

ment catòlics o cristians que desperten molt d'interès; a més tenim també el fenomen del papa Francesc, en el qual molta gent està interessada. Realment està generant una gran revolució en el terreny mediàtic».

Aquesta institució cultural creada pels Missioners Claretians disposa d'un fons «viu i variat» de més de mil títols, «entre els quals podem destacar les línies de Bíblia, pastoral i espiritualitat, però també títols d'àmbit general dedicats a la transmissió de valors i d'experiències vitals humanitzadores, com són les noves col·leccions Contrastos i Solidaris, sense oblidar els materials orientats a l'escola i la família».

«Editorial Claret — subratlla Marcel·lí López— està al servei de l'Església de Catalunya. Per això les nostres publicacions sempre van en aquest sentit, ofereixen al lector llibres que enriqueixen la persona, en el seu coneixement cultural i de creixement personal, en la seva espiritualitat i en la seva cultura i en la transmissió de la fe. Som un agent evangelitzador.»

EDITORIAL DESCLÉE DE BROUWER

Per la seva banda, Manuel Guerrero, director d'Edicions d'Editorial Desclée de Brouwer, es mostra molt més optimista davant del panorama que viu avui dia el llibre de temàtica transcendent: «L'espiritualitat està en auge, té més interès que allò estrictament religiós. Cada vegada són més els lectors interessats en textos de temàtica espiritual que a la pràctica no són creients. I també els cristians s'apropen amb més freqüència a les lectures d'allò transcendent i espiritual.» Guerrero defineix el catàleg de Desclée com a «obert i plural; ha estat així des dels inicis de l'empresa». Així mateix, revela que «el caràcter de no vinculació a una institució permet que la línia editorial sigui independent i lliure. El nostre catàleg és una mostra interdisciplinària a disposició de qualsevol lector».

«Aportem serietat i constància en la nostra feina. Contribuïm amb llibres signats per autors solvents i preocupats per transmetre coherència en els seus escrits, com ara la Bíblia de Jerusalem, en revisió i actualització constant per part de l'Escola Bíblica de Jerusalem, i amb setanta anys de tasca editorial», constata Manuel Guerrero.

FRAGMENTA EDITORIAL

El director de Fragmenta Editorial, Ignasi Moreta, posa en relleu que «el

llibre de temàtica religiosa i espiritual gaudeix de bona salut». «Per què?», es pregunta. I ell mateix té la resposta: «Senzillament perquè l'ésser humà no ha deixat mai de ser espiritual. És cert que la vehiculació institucional de la seva set de sagrat ha entrat en crisi, que hi ha una clara interrupció de les transmissions... Però l'ésser humà es continua fent preguntes. Els creients tenen una fe cada vegada més adulta (i, per tant, són lectors de llibres sobre aquesta temàtica), i els no creients també es formulen les grans qüestions sobre la condició humana (i no tenen prejudicis davant de les bones obres d'espiritualitat si s'adrecen a un públic més ampli que els practicants d'un determinat credo).»

Moreta exposa que «Fragmenta és una editorial sobre religions i pensament, sempre amb una perspectiva oberta, àmplia, no confessional. Acollim textos que poden realitzar un servei a tothom, independentment de les seves creences. De fet, s'han fet servir massa les creences com a "carta amagada" que tenen alguns per donar resposta a les grans preguntes, però la realitat és que tots ens trobem perplexos davant del misteri, tots tenim la mateixa indigència, els mateixos interrogants. El catàleg editorial de Fragmenta vol fer un servei a totes les persones que es formulen preguntes».

Pel que fa als criteris de selecció, Ignasi Moreta reconeix que «analitzem sempre les propostes en funció de tres variables. En primer lloc, l'adaptació a les nostres col·leccions, línia editorial, etc. Publiquem obres sobre espiritualitat, religions, pensament... des d'una perspectiva no confessional. En segon lloc, el rigor: volem llibres ben escrits, que tinguin coses a dir, que s'adrecin a un lector exigent. I en

tercer lloc, la viabilitat: hi ha projectes rigorosos i que encaixen en la nostra línia, però que no podem acollir per excés de propostes i pel seu caràcter

massa minoritari. A més, a partir del setembre comencem una col·lecció en la mateixa línia de Fragmenta, però adreçada a un públic infantil».

Netejant, posem tots els sentits.

I ajudant als altres, també.

Després de 25 anys, LUNET és molt més que una empresa de neteja: som el partner de confiança en facility services dels nostres clients. Els oferim fins a 6 serveis diferents: **Neteja, D+D+D, Serveis Auxiliars, Jardineria, Manteniment** i, ara també, **Càtering**. I tot de forma totalment personalitzada i propera. Per això, netejant posem tots els sentits. I ajudant als altres, també. Perquè des de LUNET SOLIDARI contribuïm a netejar el món de pobresa, malalties, marginació... donant suport a projectes promoguts pels nostres clients, amb qui compartim valors. Si també vols ajudar entra a www.lunet.es o www.caritasbcn.org/ca/. Gràcies!

En col·laboració amb **Caritas** *amigos de rimkieta*
Un NO per a ningú.

NOVA ADREÇA
Carrer Can Pi, 17 3r (Abans Carretera antiga del Prat)
08908 l'Hospitalet de Llobregat (BARCELONA)

Crítica literària

Un llegat més durador que el bronze

De la lliçó sobre cultura clàssica que Carles Riba va impartir entre els anys 1916 i 1924 a l'Escola Superior de Bibliotecàries en el marc del projecte cultural de la Mancomunitat —aviat farà cent anys—, en van sortir dos llibres, el *Resum de literatura grega* i el *Resum de literatura llatina*. Els dos, que en aquell moment van ser publicats per l'Editorial Barcino, ara han tornat a veure la llum gràcies a Edicions del Cal·lígraf i a Eusebi Ayensa, que s'ha encarregat de l'edició de les dues obres i n'ha escrit el pròleg.

De Riba se'n coneix sobretot la vessant hel·lenística i poc la vessant llatina, afirma Ayensa al pròleg. El periodista i escriptor Domènec Guansé, en uns articles d'exili —que acaba de publicar Adesiara Editorial—, va equiparar Carles Riba a un «porfidiós Ulisses, en recórrer els meandres de l'antiga cultura mediterrània». Certament, Riba va estudiar amb zel la literatura i llengua grecoromanes i de la seva erudició en van sorgir diverses traduccions —la més coneguda de les quals és la de l'*Odíssea*, però va fer traduccions d'obres llatines i, fins i tot, algunes de l'hebreu— i una forta influència en la seva obra literària. *Les elegies de Bierville* en són un exemple ben clar: «Súnion! T'evocaré de lluny

CARLES RIBA

Resum de literatura llatina

Edicions del Cal·lígraf, 2015, 236 pàg.

amb un crit d'alegria, / tu i el teu sol lleial, rei de la mar i del vent: / pel teu record, que em dreça, feliç de sal exaltada / amb el teu marbre absolut, noble i antic jo com ell.»

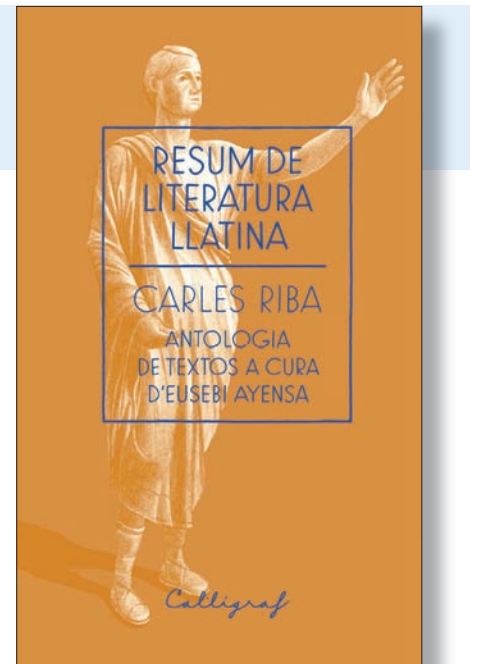
Seguint, doncs, la línia del llibre precedent, Edicions del Cal·lígraf ara ens presenta un *Resum de literatura llatina*. Aquesta edició manté intacta l'estructura i la llengua de Riba, si bé canvia la transcripció dels noms, i segueix la proposta de Joan Alberich i Montserrat Ros a *La transcripció dels noms propis llatins i grecs*. Així mateix, tal com ja es va fer en el *Resum de literatura grega*, s'ha incorporat la traducció al català dels textos que formen part d'aquest recull.

Així, doncs, Carles Riba ens ofereix una visió panoràmica —des de Plaute fins a Aureli Símmac— dels principals períodes de la literatura llatina, que es va formar plenament tal com la coneixem per *contaminació* —o *imitació*, si voleu— de la literatura grega. Així ens ho explica Riba a la pàgina 33: «El fet

essencial d'aquest progressiu acostament a Grècia fou la creació deliberada d'una literatura romana amb la grega davant per model.» I encara afegeix: «És veritat que s'imitaren les formes literàries sovint fins a la traducció, però omplint-les d'un sentit tot nou, fins oposat, que s'explica pel diferent geni dels dos pobles: reflexiu, utilitari i lent el romà, enfront del grec, imaginatiu, idealista i àgil.»

La literatura llatina, tanmateix, ha llegat autors i obres cabdals i influents en la literatura posterior. El que Horaci va dir a la seva oda (III, 30) podria aplicar-se a tota la literatura llatina: «He aixecat un monument més durador que el bronze i més alt que la règia permanència de les piràmides.» En formen part autors de períodes tan diversos com Virgili, Livi Andrònic, Plaute, Catul, Ciceró, Horaci, Ovidi, Marcial, Sèneca i molts més. Les seves obres, que ens han arribat fins avui, han estat seguides per intel·lectuals i erudits de tots els temps.

Griselda Oliver i Alabau
Llicenciada en Filologia Clàssica

És per això, doncs, que la publicació d'aquesta obra continua sent, avui dia, vigent. I no només perquè ens permet fer una repassada a tota la història d'una literatura, sinó també perquè, els judicis de Riba són «un resum dels principals autors, moviments i obres de la literatura llatina».

Crítica teatral

Una parella encara més estranya

«T'ESTIMO PERÒ NO TANT», de J. L. Alonso de Santos.
ADAPTACIÓ: Miquel Murga.
DIRECCIÓ: Miquel Murga.
INTÈRPRETS: Ferran Castell, Mònica Corral i Josep Linuesa.
TEATRE GAUDÍ BARCELONA, Barcelona.
Fins al 20 de setembre.

De parelles estranyes n'hi ha de tota mena. Aquesta n'és una. La del Fede i el Robert, un informàtic i un professor d'institut que comparteixen pis marcats per un passat romàntic difícil d'explicar, però no tan insòlit. Per això, de tant en tant, parlen de «la nostra dona» quan es refereixen al personatge femení absent, ex de l'un i ex de l'altre.

A vegades, els personatges absents mouen més els fils que els que són en escena. Els espectadors d'aquesta comèdia ho podran comprovar. I descobriran algunes de les sorpreses que amaga la trama, ni que la més evident i gairebé previsible estigui amagada sota d'un dels coixins del sofà. Comèdia d'embolics, doncs, però sense gaires cops de porta. L'embolic sura en l'ambient i es va cabdellant i descabdellant

Foto: © TGB

a manera que es va coneixent quina és la relació i la situació dels dos principals personatges. Només de resquitió es fa inevitable pensar en dos altres cèlebres protagonistes de parella masculina com ho són els de Neil Simon a *The Odd Couple* («L'estranya parella»). Però hi ha diferències: allà, el ploramiques i malaltís és servicial i domèstic. Aquí, el ploramiques i malaltís no sap el que és un drap de la pols i té apresa la lliçó del murri.

La comèdia de José Luís Alonso de Santos, que en versió original ja porta un llarg recorregut des de fa més de quinze anys, ha estat aquí revisada,

modernitzada i adaptada a la catalana, tant al medi com als nous temps, per Miquel Murga, també director de l'obra. Això vol dir que les referències són tan actuals com pròximes, la banda sonora també (Miquel Abras, Sau...), i la geografia urbana s'inscriu en la Barcelona d'avui. La trama té un especial interès a no perdre pistona amb els gags que es van succeint. Quan fa la impressió que s'entra en un terreny massa suau, romàntic o estable de la relació de la parella, de seguida salta una altra guspira que retorna els espectadors a la rialla fins al punt que el muntatge —una hora

i tres quarts— es veu interromput en diverses ocasions pels aplaudiments dels espectadors quan ja s'hi senten plenament involucrats.

Bona feina, doncs, dels dos principals intèrprets, que caracteritzen molt bé les dues cares del registre d'humor: la històrica, desesperada, frustrada i negativa del Robert —acabat de separar sense que ho hagi encara paït— i la serena, comprensiva, positiva i optimista, malgrat el seguit d'enganyos, del Fede —que ja té la separació més superada pel pas del temps—. Als dos, però, els queda el rau-rau de recuperar l'ex, cosa que acabarà portant a un desenllaç on qui mana no són precisament ells... sinó elles.

I ja que parlem d'elles, és hora de dir que l'obra compta amb un tercer personatge, la Nines (de l'original *Pares y Nines*), una veïna del Fede, guia turística, 22 anys, apassionada per Egipte, i que fa servir l'apartament del Fede com si fos casa seva i acaba provocant un terrabastall en la relació dels dos ex. La Nines d'aquesta versió catalana és la jove model Mònica Corral, que debuta en l'àmbit teatral i, malgrat el seu paper secundari, acaba fent el que vol i tria, després de provocar un dels molts embolics entre els dos contrincants. La comèdia fa tercera temporada al mateix teatre on es va estrenar la tardor passada.

Andreu Sotorra

Escriptor i periodista
col·laborador de Ràdio Estel
andreusotorra@gmail.com

Des del carrer

Pablo Lozano, àlies StelioN, ha guanyat el primer premi Cari Filii 2015

«El rap és perfecte per denunciar injustícies»

Samuel Gutiérrez

«Amant de la música, artista i productor.» Així es defineix el jove Pablo Lozano (València, 1993), àlies StelioN. Pertany al moviment Schola Cordis lesu i des de fa temps ha decidit orientar cada vegada més la seva música cap a l'evangelització. El seu últim treball, el videoclip *Cristianos perseguidos*, ha estat guardonat amb el primer premi Cari Filii 2015. Juntament amb Fresh Sánchez i Athenas Verónica, StelioN clama a favor dels cristians perseguits en tot el món. Oració i denúncia a ritme de rap. «No és que siguin només els nostres germans en la fe, sinó que, a més, aquesta situació és una violació dels drets humans, cosa que hauria de fer despertar a tothom.»

La denúncia d'una injustícia és més eloqüent a ritme de rap?

El rap sempre ha estat un vehicle per transmetre missatges, per parlar en nom d'un grup, un col·lectiu, una ciutat. Tenint en compte els orígens del hip-hop s'entén perquè el rap és l'estil musical més adequat per combatre la injustícia. Potser es podria denunciar la situació dels cristians perseguits amb un altre estil, però el rap era perfecte per al nostre punt de vista.

Com a rapers, com a cristians... Us sentiu remant a contracorrent?

Em sembla que remem més a con-

tracorrent com a cristians que com a rapers. Com dic a la cançó «Mi armonía», «sento que el món gira i jo no giro amb ell, encara que hi visqui». La meua música no sol ser explícitament catòlica, tot i que cada vegada ho és més. El que sí que intento és transmetre sempre un missatge concorde. Una de les coses que més detesto en

el rap, a banda de l'ús gratuït d'insults, són els comentaris —també gratuïts— en contra de l'Església o de la religió.

Quina acollida estan tenint les teves cançons i videoclips més explícits en el món del rap?

He rebut bones crítiques de les meves últimes cançons, també de gent no catòlica. Mai no m'he tancat al rap, treballo altres estils també, per això més que destacar en el món del rap, el que vull és que cada vegada més gent escolti el que dic a les meves cançons, els agradi o no el rap. De totes maneres, el rap cristià no és gaire reconegut, com a mínim a Espanya.

Això teu és nova evangelització?

Em sembla que sí, per la versatilitat del format, que arriba directament a les persones aprofitant gairebé tots els mitjans, però sent fidel al missatge de l'Evangelí.

Encara que l'etiqueta està una mica «suada», com et sents quan algú et diu «el raper de Déu»?

[Riures] La veritat és que ningú no m'ha anomenat així encara, tot i que tant de bo sàpiga actuar així, i servir Déu amb el rap. Si hi ha algú que mereixi aquest sobrenom va ser sens dubte sant Joan de la Creu.

Pensant-ho millor

Antoni Coll
Periodista

Teoria dels penals

Pedro Simón és un periodista d'*El Mundo* que publica històries curioses. Una d'aquestes és que dos científics de la Universitat Ben-Gurion, d'Israel, van analitzar 286 penals de diverses lligues amb aquests resultats: si el porter es llança cap a la dreta, té un 12% de possibilitats d'aturar el llançament; si va cap a l'esquerra, la xifra puja al 14%; si es queda palplantat al centre, les probabilitats arriben al 33%. La pregunta és: per què es llança gairebé sempre si quan està quiet té més garanties d'èxit? La resposta és que el jugador es llança per por del que digui la grada en cas que la pilota entri mansament per un costat. Aquesta teoria es podria aplicar a altres àmbits socials que no són el futbol. Molts personatges fan declaracions perquè creuen que s'han de llançar a dir alguna cosa, com si no sabessin que un és propietari dels seus silencis.

La teoria dels penals no ha d'interpretar-se com un cant a l'immobilitat, perquè a vegades el que convé és fer alguna cosa en lloc de quedar-se quiet. Aquesta teoria és una crítica cap a aquells que no fan el que pensen que haurien de fer per por del que diran si s'equivoquen. La jerarquia de l'Església ha patit durant molt de temps de la por dels mitjans de comunicació per temor a un error o a una mala interpretació que els periodistes puguin fer de les seves paraules. És un risc cert, però a vegades és pitjor donar la imatge de tancament o d'obscurantisme. Els últims Papes donen exemple de valor i d'espontaneïtat quan, per exemple durant els vols en avió, es presten a fer rodes de premsa improvisades. No falten en ocasions les tergiversacions, però no és ordinari. El papa Francesc n'ha tingut experiència, d'això. En qualsevol cas, pensen que cal exposar-s'hi en lloc de fugir dels mitjans. No volen fer com el porter de futbol que posa més atenció a prevenir la crítica posterior que a prevenir el gol. S'explica, amb respecte a la discreció portada a la màxima expressió, que a la sala de premsa del Vaticà hi havia un dia diversos periodistes quan va entrar un monsenyor que venia del carrer amb un paraigua a la mà. «Està plovent?», li va preguntar un dels informadors. I va contestar: «Perdoni, però no estic autoritzat a fer declaracions.»

Rauxa

El tresor de la diferència

La degradació social no sempre es manifesta en forma de violència o de criminalitat. Sovint adopta formes aparentment inofensives, com ara la indiferenciació entre l'àmbit personal i el comunitari. Una bona mostra d'aquest fenomen el trobem cada vegada que en un espai públic algú posa amb el mòbil música o qualsevol gravació a un volum audible per a tothom. Qui cau en aquesta conducta actua exactament igual com ho faria estant sol a casa; no té en compte si hi ha altres persones al voltant, perquè per a ell no existeixen. Ens trobem, per tant, davant d'una forma de tancament en un mateix, d'inadaptació a la realitat en què es viu.

No només no ens podem comportar igual en privat que en públic —per raons que haurien de ser evidents— sinó que tampoc no podem tenir el mateix tracte amb tothom: conversar amb els pares no és el mateix que parlar amb els amics o amb un veí. Encara més, el tracte no és el mateix amb el pare que amb la mare, o amb un amic que amb un altre. La nostra conducta necessàriament ha de variar segons la persona que tenim al davant, perquè cada persona és única, irreplicable, diferent de totes les altres. La manca generalitzada d'educació suprimeix el tresor del caràcter únic de la persona, destrueix la diferència i redueix el paisatge humà a una estepa sense relleu.

Eduard Brufau

